

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 190 - OCTUBRE DE 1996

EDITORIAL

CONTRAST D'OPINIONS

El mes passat s'encetaren a la nostra revista un parell de polèmiques que tenen continuïtat en aquest número que teniu a les mans, i que molt probablement seguiran els pròxims mesos. Això és bo, sempre que les rèpliques i contrarèpliques es moguin dins uns tons civilitzats i no caiguin en l'atac personal i la desqualificació grollera. Estam convençuts que les coses no aniran per aquest camí.

Si deim que és bo aquest intercanvi de parers és perquè no tothom pensa igual a l'hora de jutjar el que s'esdevé al poble i convé que les diferents opinions siguin conegudes i contrastades. I aquest contrast no té per què rompre la bona convivència que ha d'estar per damunt de la manera de pensar de cadascú.

D'altra banda, també es demostra que ES SAIG està obert a tothom i que a ningú se li negarà el dret a opinar. Mai no ens hem negat a publicar cap escrit o carta al director. L'única condició que demanam és que l'autor de l'escrit s'identifiqui si bé li respectarem el dret a conservar l'anonimat si així ho desitja. Simplement es tracta de guardar-nos les espatlles, però garantim que la identitat de la persona no serà desvetllada fora del cas, força improbable, que legalment ens puguin obligar a fer-ho.

Ja que ha sortit aquest tema, aprofitam per recordar-vos una advertència que repetim a cada número de la revista: "ES SAIG només es responsabilitza de l'editorial". Volem aclarir això perquè a vegades hem sentit: "Ho diu ES SAIG", quan qui ho diu molt sovint és un col.laborador que expressa unes opinions a títol personal. L'editorial sí que manifesta el pensament de la revista i és on es veu la línia ideològica que segueix, una línia prou clara i sense embuts que tothom que vol sap com és. Però no volem que se'ns atribueixi allò que no és nostre; moltes vegades no estam d'acord amb opinions que publicam de col.laboradors o de lectors. La nostra obligació i el nostre compromís és de publicar-les, però vos agrairíem que discernís-siu i comprenguéssiu el que correspon a cada u.

LA NOSTRA PORTADA: Aquesta fotografia ens mostra com era l'entrada al Santuari de Cura pels anys 20 i segurament correspon a una de les nombroses peregrinacions que s'hi celebraren els anys que seguiren al VI centenari del martiri de Ramon Llull. La foto en l'ha cedida en Pep Balaguer.

Bolletí de l'Obra Cultural d'Algaida

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Tf: 66 50 42 / 27 25 76

Fax 12 50 44

Imprimeix: Tirrena; SA. Manacor

Tf 55 52 12

ES SAIG només es responsabilitza de l'Editorial.

Dirigeix: Delfi Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Mecanografiem: Mireia Mulet i Guillem Vanrell

Col.laboren: Pere Mulet, Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Bibiloni, Biel Sastre, Miquel Fiolet, Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet, Miquel Serra, Antònia Ma Mulet, Catalina Martorell, Jaume Jaume, Miquel Molleta, Biel Majoral, Agrupació Fotogràfica d'Algaida.

MIQUEL OLIVER BAUÇÀ TORRES

DE LLOCS I DE SILENCIS (VII)

Il·lustracions de Jaume Oliver Bauçà Torres

A L'OMBRA ADOLESCENT D'UNA FINESTRA

Potser fou veritat que a la finestra,
un cop i un altre cop, a trenc de llum,
et portava ramells que, a toc dels goigs,
furtava d'un altar, flairós inici
d'un ritu adolescent sense final
a l'ara del teu cos que imaginava.
Potser dormies, saps, potser fruïes
altre somni amorós que no arribava
portant furtives flors just a l'albada.
Sé que no hi ets, potser no hi fores mai:
silenci solament, només l'engany
rera les persianes del desig
primer, inconscient, com un estel
arran d'un campanar, bellugadís,
que el primer raig de sol apagarà.
Res no volia, saps, que el teu desig
sense esperar res més que el no tenir-te.

Ara has après,
quan els anys han trencat tantes quimeres,
que el silenci us pot tornar la calma.

CALAIX DE SASTRE

A EN XESC ANTICH "MÓRA", POLÍTIC

Vull agrair-te l'escrit d'homenatge que em dediques en el darrer SAIG. No et pots fer una idea de les dificultats que pas cada mes per trobar el tema de què parlar. Per aquesta vegada, no cal que cerqui més; favor que em fas: t'he de contestar. Contest doncs, però ho faig a qui sé que ha fet l'escrit; no al Xesc Móra veí del carrer des Campet que no té cap motiu per estar enfadat amb aquest Calaix, sinó al Xesc Móra polític, l'autèntic autor de l'escrit.

Com que saps perfectament que una pàgina tan plena d'insults com la que has fet, no és pròpia de polític de prestigi, proves de canviar de personalitat i, per tant, de firma. Ja ho val; em critiques el fet d'usar pseudònim, però veig que a tu, també t'agrada participar en el joc dels canvis de personalitat. Benvingut al club, i recorda allò dels de Sineu que veuen...

Així, gràcies per l'escrit i, sobretot, gràcies per la casta d'escrit que has fet. No necessit rebostejar Saigs antics per certificar que les meves crítiques a la teva gestió política són poc abundants; arreu arreu, entre els polítics que comanden, n'hi ha que reben més que tu. Però es veu que l'important no és la quantitat, sinó la qualitat. Amb la teva investida forassenyada, dónes una reputació inesperada a la meva secció de la revista: ja no em cal cap placa; passaré a la posteritat com un d'aquells que va ser capaç de fer perdre el corbam a tot un batle i diputat. Poca broma amb el mèrit!

Quan jo critic, per exemple, la placa -és a dir, la vanitat i l'estufera del poder o del càrrec públic- i l'abocador de cendres -és a dir, la política agressiva amb el medi ambient- som perfectament conscient que les meves crítiques són opinables; hi pot haver persones -n'hi ha moltes, ho sé- que pensin el contrari i, per tant, que exposin els seus arguments. Allò que fan els polítics de prestigi, quan se senten criticats en la seva gestió, és respondre amb els seus arguments. Si tu ets partidari de la incineració, el que seria normal és que explicassis les teves raons. Però tu no exposes cap argument; tu respons amb l'insult i la desqualificació sistemàtics de la meva persona i dels meus escrits. Cosa que, com saps, només fan els intolerants, aquells que no suporten que altres piulin, o els que no tenen arguments per defensar. Sigui quina sigui de les dues possibilitats -o potser totes dues- gràcies, perquè quedes en evidència.

Posaré un exemple aclaridor del que vull dir. Recentment, el senyor Jesús Gil y Gil, batle de Marbella, va respondre així a un entrevistador radiofònic: "*Pero, ¿cómo te atreves a preguntarme eso? Desgraciado! Vete a Alemania a trabajar!*" Quin paperet que fan a vegades els batles, quan no saben estar al seu lloc.

Vull agrair-te també que provis, en el teu escrit, de fer-me un bon *retrato*. Ves per on, pots haver descobert una vocació tardana, però qui sap si fructífera. Ara, de moment poc encertada, perquè no m'hi he reconegut gens ni mica, en la descripció que em fas.

¿Vols dir que en lloc de fer un retrat no has fet un autoretrat? ¿Vols dir que no t'has retratat a tu mateix? Si de qualche cosa pot presumir el teu escrit és precisament de fanatisme, d'ofuscació, de mediocritat i de ressentiment, virtuts que adjudiques a un servidor. En tot cas, jo en seria només un modest aprenent enfront d'un destacat mestre. Mem per tant, si la segona foto et sortirà millor i aconseguiràs girar la càmera cap allà on toca.

És tanta la teva ofuscació a retratar-me com tu, que fins i tot m'atribueixes la virtut de l'ambició!...Vist el poc encert en la descripció, deu ser ben vera que ignores qui és En Calaix i Desastre. Francament, em tens ben preocupat, perquè ho saben, qui som, una gran part dels lectors i lectores d'ES SAIG. De totes maneres, fàcilment et poden treure de la ignorància algunes persones del teu mateix entorn polític, que m'han felicitat personalment per alguns escrits d'aquest Calaix.

En definitiva, pens que el teu escrit és un bon exemple per demostrar quant de veritat hi ha continguda en les sàvies paraules d'un home com Nèstor Luján, tan mesurat en el posat i tan profund de pensament: "*La llibertat d'expressió, la lloada llibertat d'expressió que estimen teòricament tots els polítics quan no governen, esdevé força molesta i impertinent quan arriben al poder*". Aquí hi ha, per a mi, la clau de volta que explica la teva afuada, la d'en Xesc Móra, polític que ara governa, i a qui molesta la llibertat d'expressió, com ja va quedar comprovat en una anterior ocasió en les mateixes planes d'aquesta revista.

Pot esser que, encegat pel teu èxit electoral (èxit que és indubtable, i pel qual no tenc cap inconvenient a felicitar-te en públic) hagis caigut en el miratge de voler governar sense discrepàncies. Cosa que, segons la

meva opinió, és impossible. Qui governa, ha de prendre decisions, i aquestes molt poques vegades poden agradar a tothom, sobretot quan duen implícita una càrrega ideològica important. Per exemple, qui cregui que pot decidir tallar els pins de Ses Escoles sense rebre cap crítica a canvi, és un il·lús. Com ho seria jo mateix, si cregués que no puc esser contrareplicat a la torna.

O també pot esser que amb les teves envestides pirotècniques contra els teus discrepants, vulguis crear un clima de coaccions, per què no dir-ho, un clima de por, que sigui un impediment notable per a la llibertat d'expressió de què parlava més amunt. Evidentment, aquesta segona opció encara seria més terrible que la primera.

Acab, per aquesta vegada. No em desagrada l'apel·latiu de bubota que m'atorgues, perquè em retorna als contes de la infància enyorada. L'any 1996 és el centenari de les Rondalles de Mossèn Alcover; com que no has promogut des de l'Ajuntament res per celebrar-lo així com cal, la denominació de bubota pot esser la teva -uep, i meva!- contribució a l'esdeveniment. A partir d'ara, hi haurà bubotes algaidines, amb denominació d'origen, com els bons vins.

Vot perquè a les bubotes algaidines els siguin reconeguts, no només el dret d'existir, sinó també els drets de pensar i de parlar.

En Calaix i Desastre

P. S.: Per mor del teu escrit, hauràs vist que aquest Calaix és més llarg del normal. Ja ho veus, m'has estimulat la feineria!

M'HAN DIT QUE DIUEN

Durant l'estiu a Mallorca sembla que els concerts es multipliquen; n'hi ha a voler, pertot arreu. I en general la gent s'hi ha aficionat, i sol anar-hi bastant. Els del Pla de Mallorca, que es fan a una sèrie de pobles, són molt concorreguts i a molts d'ells hi trobam gent d'Algaida. El darrer fou a Cura, i molt bo que va esser, segons ens han dit. El que comentava un que ha anat a bastants, enguany i els anys passats, és que quan hi ha d'anar qualche polític "important" el concert sol començar uns minuts tard per culpa de les autoritats. El retard no sol esser molt llarg, però -deia aquest melòman- seria ben fàcil arribar dos o tres minuts abans en comptes de fer-ho deu minuts tard. A Cura es veu que va passar això, però hi ha hagut altres concerts on s'ha repetit el cas.

Qualque lector d'ES SAIG troba que aquest Sord s'afica molt amb l'Ajuntament i critica massa coses que no funcionen gaire bé del poble. Volem dir una cosa: si l'Ajuntament, dins les seves planes, proclama "a hombo i platillo" les seves actuacions i obres dutes a terme, és normal que qualcú parli al poble, i als externs que rebeu ES SAIG, de les coses que no van tan bé pel poble d'Algaida, que sempre n'hi ha qualcuna.

Per exemple, hem sentit comentaris "disconformes" amb el funcionament del local de la tercera edat, i del menjador i el bar: si es fan o no es poden fer dinars o sopars per a gent que no n'és soci, si el lloc està reservat als associats o hi pot anar qui vulgui a passar una estona, etc., etc. I d'això no n'hem vist res explicant si hi ha un patronat o una junta directiva que ho regula. També ens podria explicar el nostre Ajuntament, a les seves planes, què ha passat amb l'escola municipal de música, que també ha motivat comentaris desfavorables per part de gent que hi assistia o per part de mares o pares d'al.lots que hi anaven. I, seguint amb l'escola de música, també hem sentit gent a qui reclamen rebuts atrassats, bastant atrassats, sense cap explicació, com no sigui que "necessiten molts de dobbers".

Ja suposam el cas que ens faran, però encara podríem demanar que ens contin, a la gent del poble, els contribuents, com s'adjudicaren les obres de reforma de la Casa de la Vila. Sentírem comentaris bastant negatius sobre aquesta adjudicació. Però a lo millor l'Ajuntament, a les seves planes d'aquest mateix número, ens ho explica tot fil per randa.

Podria esser que qualche pregunta d'aquestes que hem fet més amunt s'aclaresquin dins aquest mateix número perfectament; perquè una cosa que aquest Sord ha sabut darrerament és que les darreres planes que s'entreguen per muntar la revista són les de l'Ajuntament. Solen entregar-les el darrer dia, passades ja per ordinador i a punt d'imprimir, la qual cosa, evidentment, facilita la feina als responsables del muntatge; però hi ha qualche malpensaque pensa que així ningú no pot fer cap comentari al que eells diuen a la revista. Sempre hi ha gent malpensada.

Hi ha coses que molesten els nostres governants, com per exemple la gent que en comptes de fer "política de cafè" llegeixen les coses que han dit els polítics, i després les retreuen. Llegint i repassant papers vells és com un s'adona que el Bolletí de l'Agrupació Socialista d'Algaida, Pina i Randa es va acabar, per mort natural o per inanició, al cinquè número. I quan un compara amb la revista que teniu a les mans, amb 189 números, comprèn que els molesti la gent que, a més d'escriure, és constant.

I llegint i repassant números atrassats, trobam unh comentari de l'Ajuntament que an fa balanç de l'any 1994, referent a les Normes Subsidiàries, que vos transcriurem literalment, perquè no l'hagueu de cercar: "En primer lloc destacar l'aprovació per unanimitat de les Normes Subsidiàries en fase inicial. Hem de remarcar la importància d'aquest fet que significa donar una passa més de cap a ordenar el

creixement urbanístic dels nostres nuclis urbans així com de fora vila". Fins aquí la cita. N'heu sentit a parlar mai més de NN. SS.? Si, ja sabem la resposta a manera d'excusa: el Pla del Pla de Mallorca, el Pla General de Carreteres,, I què? De les Normes Subsidiàries i de l'ordre urbanístic... què?

Si qualcú troba que aquest mes ens hem ficat un poc massa amb l'Ajuntament direm que potser és perquè hem sentit qualche comentari que troba que darrerament la nostra revista qualche mes sembla el bolletí de l'Ajuntament. I no és així.

Post scriptum: Quan els que redactam aquesta secció ens hem rellegit l'escrit, hem dubtat si refer-ho tot i fer un altre text parlant, com tants altres mesos, de temes com Sa Fira, la tardor i les pluges caigudes, temps de vermar i fer vi, dels ginjols, que n'hi ha que bravegen de tenir-los grossos, els ginjols, però n'hi que els tenen ben corcats, del temps de matances, que ja és aquí, dels porcs negres, "cruzats" o blancs, etc. etc. Com veis, temes "intranscendents" n'hi ha a voler. I a lo millor aquests temes són els que agraden als nostres governants. Però també hem pensat que de tant en tant no és dolent que la gent s'assabenti que els anys "gloriosos" de socialisme a Algaida no ho són tant, gloriosos, que també hi ha coses que no van tan bé com sembla si un llegeix les planes de l'Ajuntament. Bé, això serà si la Direcció d'ES SAIG ho troba bé, que surti així.

UN SORD

Post scriptum de la Direcció d'ES SAIG: La direcció d'ES SAIG deixa ben clar a l'editorial d'aquest número què és el que troba bé i què és el que pensa fer amb els escrits que li arribin dels seus col.laboradors i lectors. No cal repetir el que allà deim. En tot cas, demana una vegada més moderació, temperança i educació en expressar els criteris i opinions. No insulteu ni desqualifiqueu ni injurieu; pensau que estam condemnats a conviure.

ES SAIG

CLOENDA DEL FESTIVAL DE MÚSICA

A CURA

El Festival internacional de Música de la Mancomunitat Pla de Mallorca va concloure el passat diumenge 15 de setembre. A més de retre homenatge a Josep Mascaró Pasarius amb un parlament de Damià Ramis que vos oferim en aquest mateix número, poguérem escoltar el concert d'arpa a càrrec de Marielle Nordmann, unconcert memorable, d'una altíssima qualitat, que va satisfer els assistents de forma unànime tot i tractar-se d'un instrument ben poc habitual.

Una molt digna cloenda d'aquest Festival que ha celebrat la seva IX edició i que compleix una important missió d'acostament de la música clàssica als pobles de l'interior de Mallorca.

SABEU ON ÉS?

El **pont** és, segons el diccionari, una construcció feta sobre una depressió o un obstacle per a donar pas d'una vora a l'altra. / **Pont d'arcades**: el que descansa damunt arcs i pilastres. / **Pont del Diable**: nom que reben diferents ponts antics i de grans arcades, sobre els quals es contenen llegendes més o menys fantasioses. / **Fer pont**: allargar unes vacances fins a unir-les amb un cap de setmana o dia festiu. / **Diminutius de pont**: pontet, pontarró, pontarri. / **Augmentatius**: pontarrot, pontàs (**Es Pontàs**: nom d'un penyal que forma una arcada natural entre Cala Llobars i Cala Santanyi). / **Pont de Cabrera**: avui desaparegut, estava situat prop de la unió de la carretera de Pina amb la de Manacor i salvava el tall de les vies de l'antic ferrocarril, prop de les cases de la possessió de Cabrera; d'aquí el seu topònim. / **Pont de Ses Set Boques**: diuen que és el més llarg de les seves característiques que hi ha a Mallorca; està situat a la línia del primitiu ferrocarril que unia Lluçmajor amb S'Arenal, per a salvar el llit del torrent de Son Verí (no dels Jueus, com diu equivocadament l'Enciclopèdia de Mallorca).

Topònim: *Pont de Suert*: poble situat a la vorera esquerra del riu Noguera Ribagorçana, fronterer amb Aragó.

Llinatge: *Pont*: existent a Igualada, Valls, Albaida, Altea, Mallorca, etc. També existeix la variant plural *Ponts* i *Pons*.

Cançó moderna: *Un pont de Mar Blava*: cançó de Lluís Llach dedicada al mestissatge que uneix simbòlicament les diferents cultures que envolten la Mediterrània.

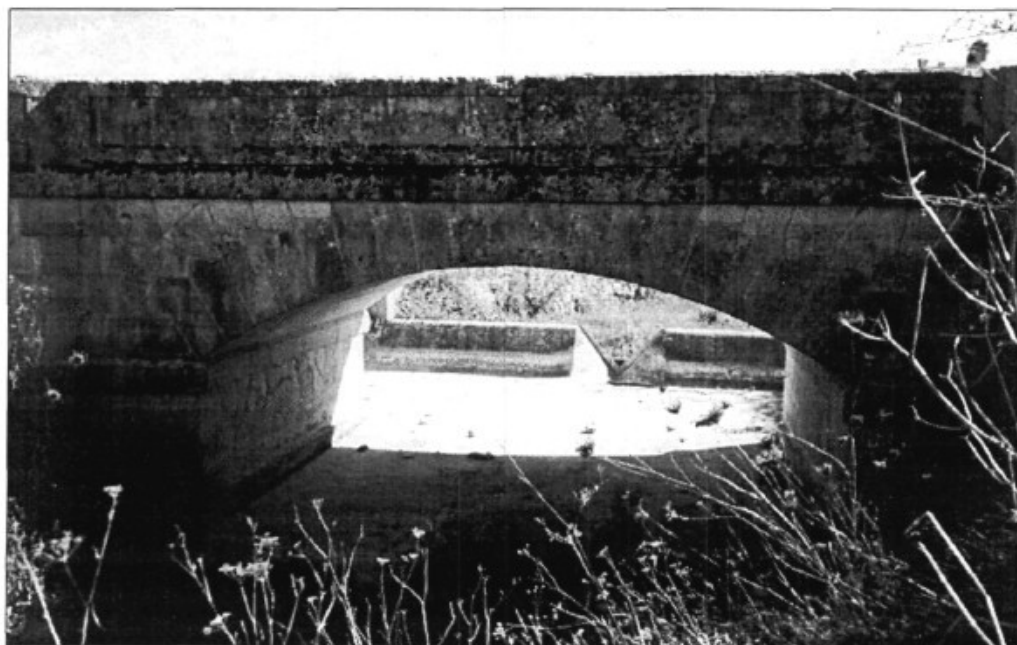
Cançó antiga:

Som fia d'En Remendons
i de Na Bet Llubinera;
mu mare n'és malfanera,
mon pare En bota-pontons.

Pista: El pont de la fotografia d'avui, serveix per a salvar l'obstacle d'un torrent que, en temps primer, solia dur aigua fins ben avançat l'estiu. Un poc més avall d'aquest pont hi havia la resclosa per a desviar l'aigua cap a un molí fariner que funcionà fins l'any 1968. **Sabeu on és?**

Solució del mes passat: La cova prehistòrica que vos mostràvem és la d'*En Fosca*; està situada just davant Ses Cases Noves i prop del creuer dels camins del Cementeri i de Binicomprat.

M. F.

L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA informa

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

El passat 5 de setembre l'Ajuntament Plenari va aprovar per unanimitat les següents normes que regiran l'ingrés a l'Escola Municipal de Música:

1.- Per matricular-se hauran de figurar inscrits al Padró Municipal d'Habitants.

2.- En el cas de què no figurin inscrits al Padró Municipal d'Habitants, ho podran fer aquells alumnes que en cursos anteriors hagin estat matriculats a l'Escola Municipal de Música.

3.- Per matricular-se a l'Escola Municipal de Música hauran d'estar al corrent de pagament. Els alumnes que vulguin matricular-se i tinguin pendent de pagament alguna mensualitat del curs anterior l'hauran de fer efectiva.

4.- a.- L'inscripció com a alumne-a a l'Escola Municipal de Música és per a tot el curs.

b.- Els alumnes que per alguna circumstància deixin temporalment les classes hauran de fer efectiu l'import de les mensualitats corresponents.

5.- Els alumnes que es donguin de baixa no podran tornar matricular-se durant el mateix curs.

Norma Transitòria: Els apartats primer i segon d'aquestes normes seran d'aplicació a partir del curs 1997 - 98.

acordar per unanimitat modificar el preus públics de l'Escola Municipal de Música.

Quotes d'Inscripció

1.- Els alumnes que figurin inscrits al Padró Municipal d'Habitants pagaran una quota d'inscripció de 2 500 PTA.

2.- Els alumnes que no figurin al Padro Municipal d'Habitants hauran de pagar una quota de 5 000 PTA.

Mensualitats

1.- Per als alumnes que figurin al Padró Municipal d'Habitants:

Iniciació Llenguatge Musical	3 000 PTA
Llenguatge Musical	3 000
Iniciació Instrument	3 000
Instrument/Cant Coral	3 600
Conjunt Musical	500

2.- Per als alumnes que no figurin al Padró Municipal d'Habitants:

Iniciació Llenguatge Musical	4 000 PTA
Llenguatge Musical	4 000
Iniciació Instrument	4 000
Instrument/Cant Coral	5 000
Conjunt Musical	750

A la mateixa sessió l'Ajuntament Plenari va

MODIFICACIÓ ORDENANÇA FISCAL I.B.I.

L'Ajuntament Plenari a la mateixa Sessió va acordar per unanimitat:

Aprovar la Modificació de l'Impost sobre Béns Immobles de Naturalesa Rústica i Urbana:

El tipus de gravamen de l'Impost sobre Béns Immobles de Naturalesa Urbana queda fixat en el 0,35%, i el de Naturalesa Rústica queda fixat en el 0,6%.

MODIFICACIÓ ORDENANÇA DE L'IMPOST SOBRE VEHICLES DE TRACCIÓ MECÀNICA

L'Ajuntament Plenari va acordar per majoria absoluta amb els vots en contra dels Regidors del Partit Popular modificar l'Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica tendran un coeficient de l'1,1, abans era de l'1.

LOCAL DEL "FRENTE"

El Govern Balear ha comunicat a l'Ajuntament les facilitats per formalitzar la cessió a l'Ajuntament de l'ús del "Frente".

L'Ajuntament va acordar per unanimitat sol·licitar formalment del Govern Balear la cessió de l'ús d'aquest immoble. Aquest local es destinarà al jovent i l'Ajuntament realitzarà les inversions precises per posar-lo en funcionament i que serveixi com a lloc de reunió dels joves del poble.

PLA DE MILLORAMENT DE FAÇANES

Per unanimitat l'Ajuntament Plenari ha acordat adherir-se al Pla de Millorament de

Façanes del Consell Insular de Mallorca amb una aportació municipal de 500 000 PTA.

PROJECTE DE REFORMA I AMPLIACIÓ DE LA CASA DE LA VILA. II FASE.

L'Ajuntament Plenari reunit en Sessió Extraordinària el 27 de setembre acordà per majoria absoluta, amb els vots favorables del PSOE i PSM, la abstenció dels Independents i el vot en contra del Partit Popular sol·licitar al Consell Insular de Mallorca l'inclusió al Pla d'Obres i Serveis per a l'any 1997 de l'obra de la 2a fase de la Reforma i ampliació de la Casa de la Vila.

Aquesta obra compta amb un pressupost de 19.970.014 PTA i la quantia mínima d'aportació municipal serà d'un 20% i la màxima d'un 25%.

Descripció de l'Obra: En un principi estava previst fer la reforma de la Casa de la Vila en tres fases, però per problemes tècnics ha estat convenient juntar la 2a -reforma de la planta baixa i primera planta- i la 3a fase -reforma de l'Arxiu Municipal- amb una sola.

Aquesta obra preveu la reforma de l'Arxiu Municipal, dotar-lo de sistemes de seguretat contra incendis, de nous arxivadors per donar cabuda a l'Arxiu Històric i a l'Arxiu Administratiu amb una capacitat total de 5.000 lligalls amb possibilitats d'ampliació. Actualment consta aproximadament de 3.000.

Aquesta obra preveu la climatització, la instal·lació d'una xarxa informàtica i telefònica a totes les dependències municipals, embelliment i reforma de les Oficines Municipals i Punt d'Atenció al Públic de la planta baixa i de la Sala de Plenaris.

OBRES DE LA CASA DE LA VILA

Durant el mes de setembre han començat les obres de la Primera Fase de la Reforma i Ampliació de la Casa de la Vila. L'empresa que s'ha adjudicat l'obra per presentar-la amb una baixa en el temps d'execució és Constructores Mallorquines S.A. Us demanam que disculpeu les molèsties que us puguin ocasionar aquestes obres.

OBRES CAMP DE FUTBOL

Degut els problemes amb les instal·lacions de l'aigua al nous vestidors del camp de futbol, que no eren suficients per donar aigua calenta a tots els equips, durant el mes de setembre s'han fet les obres per subsanar aquesta deficiència. S'ha adaptat la instal·lació al gas propà ja que és molt més econòmic i rentable que el gas butà. També s'ha instal·lat un sistema a les dutxes per tal d'afavorir l'estalvi d'aigua. Així mateix s'han arreglat les instal·lacions dels antics vestidors. Aquestes obres entren dins el Pla d'Instal·lacions Esportives del Consell Insular de Mallorca per a 1996. El pressupost és 2.037.438 PTA amb una aportació municipal de 611.231 PTA i del CIM 1.426.207 PTA.

REFORMA PLAÇA D'ALGAIDA

El mes passat us informàrem que començarien les obres de sa Plaça, si bé aquest Ajuntament considera que sa Fira se celebri com sempre a sa Plaça i carrers adjacents.

PLAQUES I NÚMEROS.

S'han instal·lat plaques a tots els carrers que canvien de nom o que tenen per

primera vegada un nom.

Amb motiu de la renovació del Padró d'Habitants és necessari modificar una part important de la numeració de les cases dels carrers d'Algaida, Pina i Randa.

És per això que l'Ajuntament ha posat en marxa el canvi d'aquests números si bé, per problemes d'organització, la feina de clavar els números a la façana ha passat davant a la informativa i administrativa, creant una sèrie de problemes que va fer que al seu moment s'ordenàs la paralització d'aquesta actuació municipal.

Des de l'Ajuntament volem demanar disculpes als afectats per aquests errors i pels possibles transtorns que s'haguin pogut produir.

Amb un breu termini de temps un funcionari de l'Ajuntament acompanyat d'un regidor passaran per les cases on s'hagi clavat el número per tal de donar les explicacions i informacions oportunes a la gent, així com també en breu termini de temps es notificarà a totes aquelles cases a on encara no s'ha clavat el número, el sistema que es seguirà per continuar aquesta tasca.

Reconeixent aquest error, esperam esser mereixedors de la vostra comprensió i dir-vos que ens esforçarem perquè coses com aquesta no es repeteixin.

Horari de la Biblioteca Municipal

De dimarts a divendres
de 16'30 a 20'00 hores.

Dissabtes de 10'00 a 13'00 hores.

Horari de consulta de l'Arxiu Municipal

De dimarts a divendres
de 9'00 a 13'00 hores

Recicla!

Tots en traurem profit

AJUNTAMENT
D'ALGAIDA

1 + MEDICAMENTS

Presentació

A la societat actual, els residus han devengut un greu problema, un problema de tots, un problema que entre tots hem de resoldre.

Sense cap dubte les administracions tenen un paper fonamental per jugar en aquesta matèria: dissenyant una societat menys costumista; legislant i planificant la reducció dels residus; prioritzant sistemes de recollida selectiva per reutilitzar i reciclar aquests residus, utilitzant les més modernes tecnologies per fer compost i per eliminar tots aquells residus que no puguin esser reutilitzats, reciclats o compostats de la forma menys perjudicial pel medi ambient.

Però també els ciutadans poden col.laborar en aquesta qüestió: evitant en la mesura del possible la producció de residus, comprant els productes reciclats, utilitzant els contenidors de recollida selectiva, etc.

Amb la intenció que tots ens sensibilitzem un poc més amb una qüestió tan important, l'Ajuntament i el Grup d'Esplai Burot i tot aquell que s'hi vulgui apuntar, tenim previst organitzar tota una sèrie d'activitats per tal que tots coneguem un poc més el món de la recollida selectiva, la reutilització i el reciclatge de residus.

Entre elles, ja us anunciam que a partir d'aquest número des Saig i per un grapat de mesos dedicarem un poc d'espai a parlar-vos d'aquestes temes: recollida selectiva, reutilització i reciclatge. Esperam que sigui del vostre agrat i que serveixi perquè tots ens esforcem un mica més en aquesta qüestió.

El Consell Insular de Mallorca, mitjançant convenis amb el Col·legi d'Apotecaris, Cooperativa d'Apotecaris, Apotecaris Solidaris, Fons Mallorquí de Solidaritat i la Generalitat de Catalunya, té organitzada la recollida selectiva de medicaments per al seu posterior aprofitament o, segons el cas, eliminació.

Els medicaments, per llei, són residus tòxics i perillosos i, encara que en quantitat no són un residu molt important, en qualitat, donada la seva toxicitat, sí que es tracta d'un residu a tenir ben controlat.

La recollida selectiva d'aquest residu permet:

- Evitar que un residu tòxic i perillós com són els medicaments s'eliminin juntament amb els altres residus urbans, acció mitjançant la qual col.laboram en la millora mediambiental del nostre entorn.
- Aprofitar els medicaments no caducats i ajudar, així, a països necessitats.
- Evitar perills a les nostres cases, a on, massa sovint, emmagatzemam tot tipus de medicaments que ens han sobrat a un moment determinat i que mal utilitzats, o si cauen en mans dels infants, ens poden causar més d'un problema.

El servei de recollida de medicaments funciona de la següent manera:

Cada una de les apotecaries de l'illa compta amb un contenidor especial on tothom hi pot dipositar els medicaments que ens sobren a les nostres cases.

Una vegada aquests contenidors són plens, són recollits per les furgonetes de la Cooperativa d'Apotecaris i es duen a un magatzem d'aquesta entitat. Allà, l'ONG Apotecaris Solidaris, mitjançant els seus associats, fa una tria dels medicaments, separant els caducats dels no caducats. Els medicaments caducats seran remesos a un centre especial de la

Generalitat de Catalunya per a la seva eliminació. Els no caducats seran classificats adequadament en relació a l'ús i les necessitats i seran preparats convenientment per esser enviats a aquells indrets on puguin esser aprofitats.

Per tal que als països necessitats rebin els medicaments que realment fan falta i no d'altres i que els que s'enviïn no es facin malbé i par tant arribin al lloc a on s'han demanat i en bones condicions, és molt important la tasca que realitza l'ONG Apotecaris

Solidaris i també la del Fons Mallorquí de Solidaritat.

El sol.licitant, normalment ONG que fan feina a aquests països necessitats, han de fer una petició al Fons Mallorquí de Solidaritat, expressant les característiques del seu projecte i de les condicions sanitàries del destí: les dades del sol.licitant, la data de sortida de l'enviament, condicions sanitàries de la població, medicaments requerits, identificació d'un responsable en el destí final, etc.

Llistat d'enviaments:

Des del mes d'octubre de 1994 fins a la data, s'han efectuat les següents trameses de medicaments:

ORGANITZACIÓ	PAÍS	DATA	KG.
Creu Roja	Rwanda (Goma)	Octubre 1994	120
Creu Roja (altres usos)		Novembre 1994	675
Apot. Solid.Veïns S. Fronteres	Burundi (Nyabihanga)	Gener 1995	350
Apot. Solid.Veïns S. Fronteres	Burundi (Nyabihanga)	Gener 1995	375
Apot. Solid.Veïns S. Fronteres	Burundi (Nyabihanga)	Febrer 1995	120
S.J. Missiones Jesuïtes	L'Índia (Bombay)	Desembre 1995	53
Filles de la Caritat S.Vicenç de Paül	Cuba	Desembre 1995	68
ICAP	Cuba	Març 1996	118
Franciscanes	Guinea Equatorial	Març 1996	120
Creu Roja	Cuba (Hospital La Balear)	Març 1996	53
Apot. Solid. Veïns S. Fronteres	Burundi	Abril 1996	2084
Associació "Amics Poble Sajarauí"	Sahara	Abril 1996	84
Creu Roja-Mitja Lluna Roja Palestina	Palestina (Gaza)	Maig 1996	18
Associació Infantil-Juvenil "Es Molí"	Perú (Huamachuco)	Juny 1996	216
UNICEF. Com. Aba Woldetensae...	Etiòpia	Juny 1996	104
Fundació Barceló	Rep. Dominicana	Juliol 1996	35
Fundació Barceló	Rep. Dominicana	Juliol 1996	13
Casal amiatat Mallorca-Cuba	Cuba	Juliol 1996	23
Métges del Món	Rússia	Agost 1996	15
Missioners (Menorca)	Ghana	Desembre 1995	70
(Font Apotecaris Solidaris)		Total Kg.	4714

També fins a la data s'han separat devers 3.000 kg. de medicaments no útils, enviats a Catalunya per a la destrucció. L'estocatge actual de medicaments classificats útils és de 2.000 kg. i, dels no classificats, és de 1.500 kg.

Aquesta és una manera molt especial de col.laborar, ja que a més de la gran importància mediambiental que pot tenir la teva participació pot esser de vital ajuda per a persones necessitades de medicines i al mateix temps elimines possibles perills a ca teva. En aquest cas, **la teva ajuda és vital.**

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL BALEAR D'ALGAIDA

Activitats del mes d'octubre

*Dissabte 12 d'octubre, Dia de SA FIRA: Assemblea general de socis i sòcies, a les 21 h, al nostre local, carrer del Bisbe, 4.

Ordre del dia:

- Memòria del curs 95-96.
- Lectura de l'estat de comptes.
- Propostes per al curs 96-97.
- Precs i preguntes.

Després de l'Assemblea, com cada any, sopar i festa. Vos hi esperam a tots i totes!

*Diumenge 20 d'octubre, dematí: Gaspar Valero ens guiarà per la **RUTA DE LES RONDALLES ALGAIDINES**.

Sortida a les 9 h de Plaça amb cotxes particulars. Acabarem amb una torrada. Preu: 500 PTA. Apunteu-vos abans de divendres dia 18 a Jerònia Cañellas, telèfon 66 52 49.

COMUNICAT DE LA DELEGACIÓ DE L'OBRA CULTURAL BALEAR D'ALGAIDA

L'O.C. d'Algaida és una entitat que va néixer ara farà vint-i-cinc anys. Mirau si n'ha passat de temps, i de llavors ençà no ens hem aturat ni un sol curs de fer activitats, ni quan no teníem local: conferències, taules rodones, projecció de pel·lícules i diapositives, presentacions de llibres, exposicions, concerts, vetllades poètiques i de glosat, excursions, el Dia del Llibre, la xocolatada de la Nit de Nadal, teatre (Els Reis, etc.), cursets de ball i de català...

Dos en foren i són els objectius bàsics: un, fomentar i defensar la nostra llengua i la nostra cultura catalanes de Mallorca; l'altre, dinamitzar la vida cultural d'Algaida. Mans a la feina, érem (i som!) joves i plens d'il·lusió; molts dels que hi eren ja no hi són i fins i tot n'hi ha que reneguen d'haver pertangut a l'O.C. d'Algaida. Però fou gràcies a ells, i a molts d'altres que encara quedam, que férem possible tot això que tot seguit vos contarem.

Per on havíem de començar? Idò, fent cursets de català i recuperant els COSSIERS. No ens aturàrem fins que ho aconseguírem. Fou un dia ple d'emoció aquell Sant Jaume de 1973, segur que a més d'un i una se'ls posà la pell de gallina en sentir sonar, altra volta, el tamborí, el flabiol i les xeremies dins l'església quan els COSSIERS ballaren l'Oferta.

Dinamitzar? Ja ho creim que dinamitzàrem! Recordau els homenatges, la cançó de festa, els darrers dies? Sabeu que n'hem organitzats de saraus! Abans els actes que realitzàvem eren

multitudinaris, ara són més discrets (correm altres temps i hi ha altres institucions per organitzar-los). Però seguim i seguirem fent feina en la defensa de la nostra llengua, la nostra cultura i els nostres patrimonis artístic i natural. Amb un suport que nosaltres desitjam majoritari dels algaidins i algaidines, però sempre pensant en el nostre poble.

Començarem amb la publicació dels SUPLEMENTS culturals, col·lecció d'articles sobre la història i la vida d'Algaida mecanografiats i passats a ciclostil; i seguirem amb ES SAIG, que si bé va néixer amb total autonomia i independència, ho feu com a Bolletí Informatiu de l'O.C. d'Algaida. Recordau qui hi havia aleshores pel SAIG?

Quan es publicà el número 0, molts desitjaren (uns pocs la pronosticaren) la seva desaparició immediata. I ja ho veis, estam a punt de celebrar el setzè aniversari de la revista! Avorrida, polèmica, interessant, divertida, criticada, rebutjada...hi ha hagut de tot; això sí, sempre oberta a tothom i amb caràcter plural. I cada mes, durant aquests quasi 16 anys, ES SAIG ha arribat puntual a la cita amb vosaltres, gràcies, sobretot, a Pere Mulet.

Per ventura ara no és el moment ni l'hora de fer balanç, ni de posar-nos medalles. Si ho feim és perquè ens hi hem vists obligats després de llegir l'article, ple d'incorreccions, de l'Agrupació Socialista d'Algaida, PSOE, publicat al darrer SAIG.

Actualment l'O.C. d'Algaida som 180 socis i sòcies, i cada any la nit del Dia de Sa Fira celebrem l'ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA, a la qual des d'ara quedau convidats, amb una assistència de públic que mai no ha estat inferior al 25% de la totalitat dels socis. Durant l'acte, se'ls convida obertament a formar part de la Junta Directiva (hi ha hagut molta gent, al llarg d'aquests 25 anys, que n'ha estat membre), així com també s'informa de l'estat de comptes i es demanen propostes i suggeriments de millora, tant de funcionament com de les activitats a desenvolupar durant tot el curs, que comença per Sa Fira i acaba per Sant Jaume. Els socis i sòcies, en aquesta Assemblea, dipositen la seva confiança en la Junta (tant per la distribució de càrrecs com per l'organització i funcionament); tant és així, que hem hagut de convocar ben poques assemblees extraordinàries, sols quan el tema era prou delicat i important, com per exemple, quan realitzàrem el debat per sortir o no de l'Obra Cultural Balear.

Actualment la Junta Directiva està formada per dotze persones:

Coordinadora: Antònia Ma. Mulet	Vocal: Jaume Oliver
Tresorera: Francisca Verger	Vocal: Jerònia Pou
Vocal: Catalina Ballester	Vocal: Miquel Rafel
Vocal: Jerònia Cañellas	Vocal: Miquel Serra
Vocal: Catalina Martorell	Vocal: Joana Vanrell
Vocal: Joan Mulet	Vocal: Onofre Vanrell

Quants n'hi ha que són algaidins de cap de setmana? Som sis, o sis més sis?

Junta Directiva de l'O.C. d'Algaida

COMUNICAT DEL PSM-NACIONALISTES DE MALLORCA

1.- Volem denunciar que l'equip de govern de l'Ajuntament d'Algaida hagi adoptat la decisió de canviar els números de les façanes de les cases sense informar prèviament els ciutadans. No n'han informat el poble, ni tampoc els altres partits que formen el consistori (no se n'ha parlat en cap reunió informativa). Volem incidir sobretot, en la manera que té aquest equip de govern de fer les coses, de prendre decisions sense consultar ni informar.

Es poden plantejar molts interrogants: s'ha fet un estudi estètic?; la gent que té els números de marès o de rajola antiga, els hauria de canviar per aquestes tafarres?; es pot obligar el ciutadà a pagar una quota?; etc. etc.

2.- Com acabarà la reforma de Sa Plaça?, com la processó de Sa Moixeta?.

Fa nou mesos l'equip de govern, el PSOE, va defensar aferrissadament la necessitat d'anivellar Sa Plaça com un punt bàsic de la seva reforma, amb la conseqüent creació de barreres arquitectòniques (escalons). Aleshores no els va importar aprovar-la, la reforma, només amb els seus vots a favor, quasi sense escoltar les alegacions presentades al respecte. Nosaltres, al seu moment, ens manifestarem totalment en contra dels escalons.

Ara pareix esser que aquest punt preocupa i, una vegada ja contractades les obres, l'equip de govern el vol eliminar. Cosa que ens sembla bé. Però, davant aquesta manifestació d'indecisió, ens demanam: Què ha passat a l'equip de govern? Quin és el motiu real del canvi? Convé que les intencions s'expressin ben clarament.

3.- Reforma circulatòria? Un altre exemple d'ineptitud, inoperància i incompetència. Quants de mesos durarà la provisionalitat?

Als carrers Unió i Amargura, el trànsit ha disminuït, però ha augmentat als de l'Església, Migdia, Sant Joan i Sa Plaça, on s'han agreujat els problemes de circulació i aparcament. És ben hora de prendre decisions!

Què ha passat amb la circular informativa? Ha servit de qualque cosa, o ha acabat com sempre en no-res.

4.-Sabíeu que la tallada dels pins ha costat 700.000 pessetes? Més el preu de la llenya, que Sefobasa va endur-se-la. Més la feina d'arrabassar les rabasses, feina encara pendent...

Fotografia de Jerònia Pou

OPINIÓ

RESPOSTA AL COMUNICAT DE L'AGRUPACIÓ SOCIALISTA D'ALGAIDA

Benvolguts amics de l'Agrupació Socialista d'Algaida, PSOE:

Si el que volíeu aconseguir amb el vostre escrit era fer-me enfadar o molestar-me, no ho heu aconseguit; al manco a mi, no sé els altres cinc al·ludits com ho han rebut. A mi, el que m'ha produït ha estat sorpresa: no entenc que sis persones que, de forma civilitzada, han mostrat la seva disconformitat amb una actuació de l'Ajuntament, puguin provocar una reacció tan visceral i rabiosa. Sobretot, si teníeu tots els recolzaments que heu tengut per tallar els ditxosos pins de Ses Escoles.

Només voldria respondre els vostres comentaris puntualitzant un parell de coses. Les sis persones de qui parlau (a Algaida, quan parlem d'un "parell d'ous", ens podem referir a quatre, vuit o quinze ous; però si parlem de "mitja dotzena" són sis, ni més ni manco), les sis persones, és a dir, cinc més i jo, en general hem col·laborat en la majoria d'actes que organitza l'Ajuntament que ara governau en majoria; hi hem col·laborat com a Obra Cultural Balear, Delegació d'Algaida, o particularment. Vos recordaré que cada any hi ha exposicions al nostre local per Sant Jaume, Sa Fira, Sant Honorat...; a més de participar en la marató fotogràfica, gimcana, rua de carnaval, Castellitx, etc. etc.

Per acabar amb el tema dels pins, vos diré que jo mai no he volgut entrar en el joc al que heu fet entrar tot el poble: pins igual a malalties per als al·lots. Evidentment, davant l'alternativa, no dubtaria a tallar els pins i tots els arbres que fessin falta. El meu dubte, i de bastant més gent, és si s'han fetes totes les passes necessàries per erradicar la plaga. Si m'haguéssiu demostrat que sí, no dubteu que vos hauria aplaudit la decisió. Com que els pins ja estan tallats, més val no parlar-ne més.

Tenc por de no allargar-me massa, però encara voldria fer-vos una observació: Heu pensat que amb la vostra arenga podeu dividir el poble en "vencedors" i "vençuts"? És una situació que ningú no voldria que es repetís, ja que la descripció que en fa En Rafel Antich a "Memòria..." posa pell de gallina. No hi ha dubte que els vencedors sou vosaltres, amics de l'Agrupació Socialista d'Algaida, PSOE. Ara bé, si jo pensàs que els 1148 votants que tenguéreu a les darreres eleccions pensen de mi el mateix que deis al vostre escrit,...crec que em plantejaria empadronar-me en un altre lloc (possiblement, amb gran alegria per part vostra). Quan es destapa un pot de perfum, tant si és bo com dolent, l'olor, bona o dolenta, arriba a tots els que n'estan a prop.

No sé les altres cinc persones què pensen fer, supòs que voldran contestar-vos perquè vos ho mereixeu. Per la meva part el tema queda tancat. Com que sé que teniu la pell molt fina, he procurat no ofendre-vos en cap moment. Si qualche vegada necessitau qualche cosa de la meva humil persona,...crec que seguireu trobant-me.

Ja no hi pensava: una cosa sí que m'ha caigut tort, del vostre escrit: mai, al meu poble, m'havien dit "xaletero" o "dominguero". Francament, això sí que no m'ha agradat gens.

Adéu.

JOAN MULET

glosa

En Ses Escoles mirar
ho veig tot a s'enrevés,
es pins mos varen tallar
perquè ombra no hi hagués.

Cuques no hi haurà,
així estarem descansades,
i un esquadró de mares
mos podem assoleiar.

Es majors hi poden anar
a jugar a estira i amolla,
al·lots amb una pilota,
un balon i una roda
mos vénen a molestar.

Si arbres heu de plantar
jo vos don s'opinió,
hi hauríeu de sembrar
un cirerer de pastor,
criar-lo baix i redó
i així no molestarà.

Maria Amengual "Merris"

escoles afortunades

Escoles de Portocolom, agost 1996

ACTIVITATS AL MOLÍ D'EN XINA

Tenen ànima les persones? El Molí d'en Xina sí que en té, i ben viva. A continuació us oferim només un tast de les activitats artístiques que s'hi tenen previstes per al curs que just ara ha començat. Si estau interessats a tenir-ne més informació, el número de telèfon 125049 us serà d'utilitat.

Tots els dimecres (de 9.30 a 13.30 o de 16.30 a 20.30) i els dijous (de 9.30 a 13.30 h), estaran dedicats als tallers i seminaris de durada anual.

Els tallers i seminaris trimestrals es desenvoluparan les tardes dels dijous (de 18 a 20.30 h), amb aquesta distribució temàtica: el retrat (1r trimestre), la ceràmica com a vehicle per accedir al coneixement de la cultura de les Balears (2n trimestre) i el paisatge (3r trimestre).

Els dissabtes seran els dies dedicats a treballar els tallers i seminaris intensius, d'una sola jornada de duració amb sessions de matí i tarda.

A més, el Molí treballa en col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears amb participació en el programa de la Universitat Oberta, alguns cursets del qual tenen lloc al Molí d'en Xina. En aquests cursets, s'hi dediquen els capvespres dels dilluns.

Però els objectius d'aquestes activitats van més enllà de la promoció estricta de les arts plàstiques; volen fomentar la cultura en un sentit molt ampli. Per exemple, el passat 21 de setembre hi celebraren, al Molí i per acomiadar l'estiu, un concert de música barroca, a càrrec dels músics: Francesc Crespi (flauta), Ignasi Furió (flauta) i Francesc Forteza (clavicèmbal).

JOC DE L'OCA

**VOLEU JUGAR AMB L'O.C. ALGAIDA
AL SEU JOC DE L'OCA?**

INSTRUCCIONS:

- Agafau un dau i una fitxa de diferent color per a cada jugador.
- Podeu ser tants jugadors i jugadores com volgueu; es poden fer equips.
- El nostre joc funciona com el joc tradicional de l'OCA, però amb la variant que aquí es fan preguntes, les quals cal contestar correctament per poder avançar.
- Si no sabeu la resposta o no contestau amb encert la pregunta, quedau un torn fora jugar.
- Guanya aquell jugador o jugadora que arriba primer a la casella 63.

DIVERTIU-VOS MOLT!

- * Enviau les respostes correctes a l'O.C. Algaida, carrer del Bisbe, 4.
- * Farem un sorteig entre tots els encertants; el guanyador o guanyadora serà obsequiat amb un JOC DE L'OCA a tot color.

JUNTA DIRECTIVA DE L'O.C. d'ALGAIDA

SORTIDA.

2 Quin any es fundà l'O.C. d'Algaida ?

3 Mitja dotzena són sis ?

4 Què fa el que té la cua de palla ?

30 Qui és l'ASE de l'A.S.A. ?

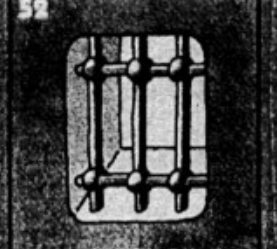

33 Sabeu què són SES BOMBES ?

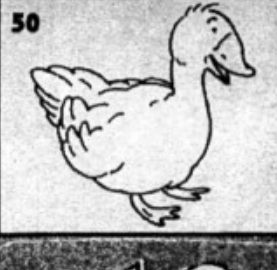
7 Tenim caos o reforma circulatòria ?

51 Qui va passar gust quan es talares els pins de SES ESCOLES ?

35 Quan celebra l'ASSEMBLEA GENERAL l'O.C. d'Algaida ?

8 Qui va ser el primer president de l'O.C. d'Algaida ?

JOC DE L'OC

55 Qui ha hagut de suspendre actes per manca de public ?

49 Qui va oferir Algaida com a abocador de cendres ?

37 El bon algaidí pot sortir qualque vegada d'excursió ?

10 Qui pot emprar l'auditori del casal Pere Capellà ?

28 Al bon algaidí li han de dir on, com i amb qui ha de dormir?

25 Quants d'anys té ES SAIG ?

48 Qui és que diu més dois a la Revista ES SAIG ?

57 Què és un referèndum ?

11 Qui va dir al porc orellut ?

24 Quantes genolles seran necessàries per llevar les rebasses dels pins ?

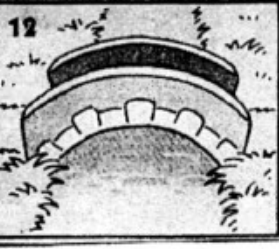

62 Qui són els sis magnífics ?

58

39 Foren la negligència o les culques, les culpables ?

46 Quantes persones fan falta per ballar ELS COSSIERS?

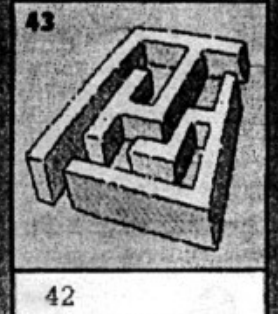
61 Amb la reforma perdrà la personalitat SA PLAÇA ?

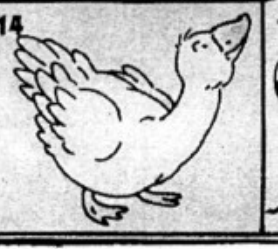
40 A qui ha fet homenatges l'O.C. d'Algaida?

13 Per llevar les puces, hem de matar el ca ?

22 Quants SUPLEMENTS CULTURALS publicà l'O.C. d'Algaida?

42 Quants de balls tenen els cossiars ?

20 Quin és el BOLLETÍ INFORMATIU de l'O.C. d'Algaida ?

17 Qui veu el gep dels altres i no se veu el seu ?

16 Quin any van tornar sortir els COSSIERS?

ELS LECTORS ESCRIUEN

A l'atenció del Sr. Director:

Bernat Sureda Cañellas, que viu al Carrer Tanqueta, 74 - 07210 d'ALGAIDA, voldria de la seva consideració publicàs els mots següents:

Havent llegit al prop-passat saig, l'escrit de l'Agrupació Socialista d'Algaida, no entenc l'actitud, crec de poc respecte per la institució OCB. Això sense voler jutjar ni manco ferir les actituds personals que sempre són respectables. Totes han de mereixer la millor consideració. Per això mateix vull expressar la meua en relació al dit escrit.

Me pareix del tot raonable que s'expressi una opinió per un fet, "indult dels pins de ses escoles" sol·licitat a l'Ajuntament per L'OCB - Delegació d'Algaida.

Que ho faci la Junta, que pugui tenir una tendència o altra és ben poc irrelevant, pot ben bé ésser fruit de la facultat que li otorguin els propis estatuts. O és que l'Agrupació Socialista que governa amb 6 (sis) representants a l'Ajuntament ha consultat per cada tema important duit a Plè a tots els seus votants un per un o amb assemblea popular convocada a l'efecte?. No ho crec, ni tampoc fóra necessari, com a representants elegits són ben lliures d'adoptar les mesures que creguin més oportunes. I tot hom les pot criticar, fer-los la vida - políticament parlant- impossible etc... Forma part de la vida pública. No deixa d'ésser en certa manera llei de supervivència democràtica.

Mai he estat d'acord amb solucions dràstiques, sempre hi haurà una mesura fruit del diàleg que convindrà més o serà millor, si no perilla la vida de ningú.

Endemés puc assegurar que no sempre assisteixen a les assemblees persones del mateix signe ideològic o polític dels que puguen ésser els membres de la Junta de l'OCB - Delegació d'Algaida. I voler atribuir, encara que subtilment, els possibles "errors" o "mancances", si ho són, de les decisions de la Junta a tot un col·lectiu, no ho pot fer sinó la pròpia Assemblea en respecte al estatuts i socis.

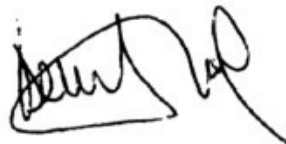
De la mateixa manera atribuir al PSOE-A. d'Algaida tots els mals de l'Ajuntament que governa en majoria on hi altres representacions no seria adient. En canvi, sí atribuir a aquesta els propis errors, en l'exercici del govern, si en té, crec que és i serà oportú fer-ho. Però mai, confondre una entitat, sia del signe que sia, i amb més respecte si és oberta a qualsevol opció personal, amb els dirigents.

El meu desig és simple, obrir un petit espai de reflexió i atendre a la saviesa popular en el sentit de que: "En vers d'esmolat no fèssim osques", a la convivència pacífica i necessari al nostre poble. On junts hauriem de fer el camí precís, sense excloure ningú, vers un futur on les persones, malgrat les necessaris diferències, i l'entorn s'integrin sense destrucció mútua.

Si no és així, no val la pena dedicar-hi esforços, esdevindran inútils. Agraïnt-li la deferència, el saluda

Atentament

Signat: Bernat Sureda

Comunicat (fictici) de l'Ajuntament

Una la de gent volia una solució rà da a la cor dels seus fills i s'havia comprovat em ricament que ni una as rina ni cap altra ndola no posava fi a l'e dèmia. Per això havíem de tallar els ns de les Escoles, fet que hauria d'haver passat com un e sodi més de la vida del municipi. Però s'està convertint en una es na mala d'empassar per culpa de l'o nió d'uns que fan la tí ca crítica que podria guanyar un cam onat de l'absurd. Per exemple diuen que els cans no sabran on xar ni els ocells on ular, o que els ròmans no tendran res per cremar, o que casso hauria ntat les Escoles per fer companyia al Guernica, i ara volen construir una là da amb e tafi per l'ex ració dels arbrets. Potser, de pro na, faran un poema è c. Són quatre des stats que només saben cla ri esco r insults. Però l'han es fiada perquè podem demostrar, i això els em parà, que els seus arguments no es poden agafar ni amb nces i que nosaltres en tenim de millors. Per exemple: la ssarra es veurà millor perquè entrarà més llum (algú ja ha dit que serà més fàcil co ar); quan els nins juguen a la sta la lota no quedarà penjada en cap branca; per Sant Jaume es veuran millor els focs ro-tècnics i no haurem de patir per cap gus ra; les Escoles no semblaran un càrn g per anar a fer cnics; etc. Davant tot això hauran de ca tular. Ara la nostra as ració és que aquest ca tol serveixi d'e leg.

Nota: algú de l'equip consistorial, no sabem si engrescat per la feina feta a les Escoles, ha agafat la goma i ha deixat l'escrit sense cap "p".

ELS
LECTORS
ESCRIUEN

A l'agrupació (p)so(e)cialista d'Algaida

El mes passat va sortir en aquesta revista un escrit signat per vostès en què es criticava la junta directiva de l'Obra Cultural Balear d'Algaida. Fins aquí molt bé: tot el dret en tenien. El problema és que la gracieta de l'escrit residia en el fet de canviar la B de les sigles de OCB per una A, de manera que en quedava OCA. L'explicació d'aquest canvi era que, segons vostès, aquesta Obra Cultural no és Balear sinó Algaidina i això, també segons vostès, es veu que és molt dolent. Una A o una B, vat aquí el dilema. Hi pens una estona i, la veritat, què té més? Crec que hauríeu de preocupar-vos de coses més serioses: per exemple, de la vocal que, a les sigles del vostre partit, indica el gentilici. Aquesta sí que fa por.

Notícies breus

L'Ajuntament es planteja editar un diccionari escolar per a ús exclusiu de les Escoles d'Algaida. Es tracta, segons han manifestat, de "arrodonir la nostra gran tasca educativa i sanitària". Tenint en compte això, el diccionari apareixeria sense cap "pi". Teniu-ne alguns exemples:

__ano: instrument cordòfon de tecla.

__cor: molèstia que produeix una cosa que __pica, especialment a la pell, i que fa venir ganes de rascar-se (aquesta paraula potser serà eliminada del diccionari per "inútil")

__rata: individu que dirigeix la tripulació d'una embarcació dedicada a capturar altres embarcacions per tal de robar-hi.

Tot sigui per la salut (mental?) dels nostres nins.

HOMENATGE A JOSEP MASCARÓ I PASARIUS

*Enguany, els organitzadors del Festival Internacional de Música "Pla de Mallorca", que ja ha arribat a la seva 9a edició, aprofitaren la cloenda del Festival al Santuari de Cura -un concert d'arpa que resultà extraordinari- per retre un merescut homenatge a l'historiador i estudiós de la toponímia **Josep Mascaró Pasarius**, mort recentment. A banda de les autoritats -obri l'acte la presidenta de la Comissió de Cultura de la Mancomunitat del Pla, Margalida Miquel, batlessa de Llubí; el tancà Maria Antònia Munar, presidenta del Consell Insular de Mallorca i batlessa de Costitx- la part central de l'homenatge foren unes sentides paraules de l'escriptor i periodista **Damià Ramis Caubet**, amic personal de l'homenatjat. Aquesta és la seva intervenció.*

Vint anys d'amistat i, fins i tot, uns quants de companyonia laboral, em donen una perspectiva prou ferma per parlar objectivament d'un home que ha fet de la nostra terra i de la història que ens dóna personalitat pròpia la seva senyera més estimada.

Però abans de començar aquestes quatre paraules en homenatge al nostre amic Pep, Josep Mascaró i Pasarius, voldria que em permetéssiu la llicència d'utilitzar el verb en present, perquè entenc que el passat és un temps que mai no encaixarà en la vida i l'obra d'un home que ha fet de la seva existència una contínua i rejuvenidora actualitat.

En aquest cas, el més adequat i, fins i tot, el recomanable seria parlar-vos del jove topògraf Josep Mascaró i Pasarius i d'aquell abrinat i coratjós Pep que cavalcant una bicicleta va descobrir-nos tots els topònims de la nostra terra, o de l'arqueòleg que es commovia davant una ceràmica sigil·lada o enfront de les pedres gegantines d'un talaiot. Podria parlar-vos molt i bé del Josep Mascaró acadèmic de Belles Arts, i de l'historiador, i del cartògraf, i del comentarista d'art, però aquesta és una tasca més adient per a una enciclopèdia o per a una persona més seriosa i analítica que aquesta que vos parla.

Jo, amb tota sinceritat, el que vull fer és seguir amb fidelitat l'exemple del meu amic Pep quan fugia d'allò recomanable i, amb saviesa i acràcia, feia allò que li demanava el cos. I el que em demana el cos, i el cor també, és passejar pels encisadors voltants del Josep Mascaró home, despullat de ciència, guardons i títols, i dibuixar amb dues ratlles l'essència humana de l'amic, d'aquell que es defineix com un humanista i que somriu amb picardia quan es descriu com un impulsu adolescent.

I potser és aquesta la definició més exacta de l'esperit d'en Josep Mascaró, la d'un etern jovença

que va néixer per beure's la vida a glops d'entusiasme, i per córrer darrere tots els secrets antics de la nostra terra, com aquell nin que encalça estels.

Tal vegada les falagueres cames d'en Pep han creuat massa tot el paisatge de l'existència i els nostres ulls no han pogut retenir més que una síntesi, una visió instantània, d'aquest home que surt del llit abans que el gall canti per poder sucuar totes les hores del dia que, com tots sabem i quasi tots oblidam, són setanta-dues.

És evident que en Josep Mascaró i Pasarius no ha viscut com un home corrent, pel simple fet que no ho és, i l'única explicació raonable que trob a la seva enriquidora supervivència enmig d'una societat d'una meravellosa grisor científica i intel·lectual, és que sempre ha intuït que fer camí és la meta de les seves fal·leres i no l'obsessiva persecució de l'aplaudiment fàcil o del reconeixement oficial, que per a molts és la imatge de la mamella subvencionada.

El Pep Mascaró que jo conec és un home que talla tots els lligams del poder amb el ganivet de la seva acràcia, i amb els arguments del seu elegant esperit llibertari, que no admet més imposicions de les pròpies d'un independent investigador de la nostra història. Tal vegada per això mateix em recorda aquell vell pirata de la cançó de Serrat que per posar-lo de genolls havien de tallar-li les cames.

Si fos possible analitzar amb exactitud els elements més íntims que componen l'actitud vital de les persones - i esper que això no sigui possible mai pels esglais que molts de nosaltres ens enduríem - en el cas de Josep Mascaró segur que trobaríem un elevat percentatge de senyoriu menorquí, altre tant d'esperit d'aventura, una gran dosi de generosa humanitat, trempada amb la sal i el pebre bo de l'honor i l'ètica, unes gotes

amagades de poesia i una gran quantitat de passió per la terra i els homes de les nostres illes.

Una passió que, al meu entendre, qualifica Josep Mascaró i Pasarius com un dels més convençuts i autèntics nacionalistes d'aquesta terra. No oblidem que fa trenta o quaranta anys, mentre molts especulaven sobre la manera més ràpida de fer doblers, envaint de ciment les platges i tirant grumeig als turistes, en Josep, a cops de pedal i pa en butxaca, estudiava coves, talaiots i navetes, aixecava plànols, recuperava topònims i recomponia, com un navegant solitari, una bona part de la nostra història. En resum, practicava, al meu entendre, una mena de personal nacionalisme pràctic, pragmàtic i socialment eficaç, rebutjant altres adoctrinaments aliens a la nostra genètica illenca i a l'antic batec d'un cor que mou sang de cent cultures.

I és recuperant aquest caire una mica empíric que en Pep té de la vida, que em resistesc a acceptar la imatge trivial que ens vol presentar un Josep Mascaró i Pasarius com un esperitat Quixot que lluita contra els molins de vent, o com un nostàlgic somniador de móns desapareguts baix de la pols dels segles.

No, en Pep és una porta sempre oberta a l'aire fresc i viu de totes les cultures. És un jove indomesticable i curiós que va tremolar una nit davant els moais de l'illa de Rapa Nui, que va

capgirar un dia i un altre tot l'Arxiu de les Índies, que va reviure les rutes dels vells mariners corsaris cercant l'antiga cartografia illenca per terres de Tunísia, de Sicília i d'Algèria.

M'agrada imaginar que el nostre amic Josep s'aixeca tots els matins i guaita per la finestra per esbrinar entre la boira matinera les petjades dels homes i les dones que fan la història. Perquè en Pep, no ho dubteu, lliure i indòmit com els lluenters cavalls menorquins, que són fills de la Tramuntana, ha aconseguit, a cops de vida, arribar a la màxima saviesa que pot conquerir l'home: destriar els somnis i les persones, i caminar tan sols per aquelles terres que nodreixen culturalment els homes, agafat de la mà dels homes i les dones que nodreixen la terra.

Aquest és el meu retrat d'un humanista anomenat Josep Mascaró i Pasarius, la imatge d'un amic que tal vegada ha creuat massa aviat el paisatge de l'existència.

Però el camí que ha obert és aquí, davant nostre, ample i generós com un riu, i vorejat de felïços descobriments, i de pedres megalítiques i d'històries mil·lenàries. Allà, a l'horitzó, en Josep encara camina amb les butxaques plenes de somnis i el cap carregat de projectes. La llum del nostre etern agraïment l'acompanya.

Damià Ramis, setembre 1996

Aula de Gramàtica del Santuari de Cura, lloc on se celebraren el concert i l'homenatge.

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA D'ALGAIDA

ENDEVINA, ENDEVINARÀS...

Pista 1a

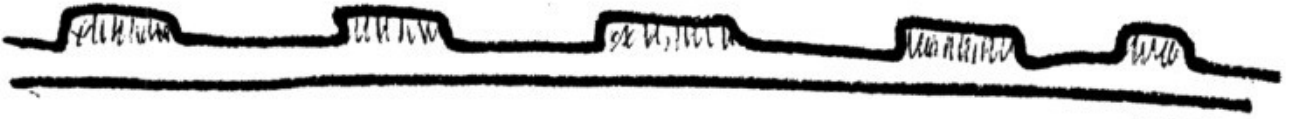

- És un camí amb forats? No!

Pista 2a

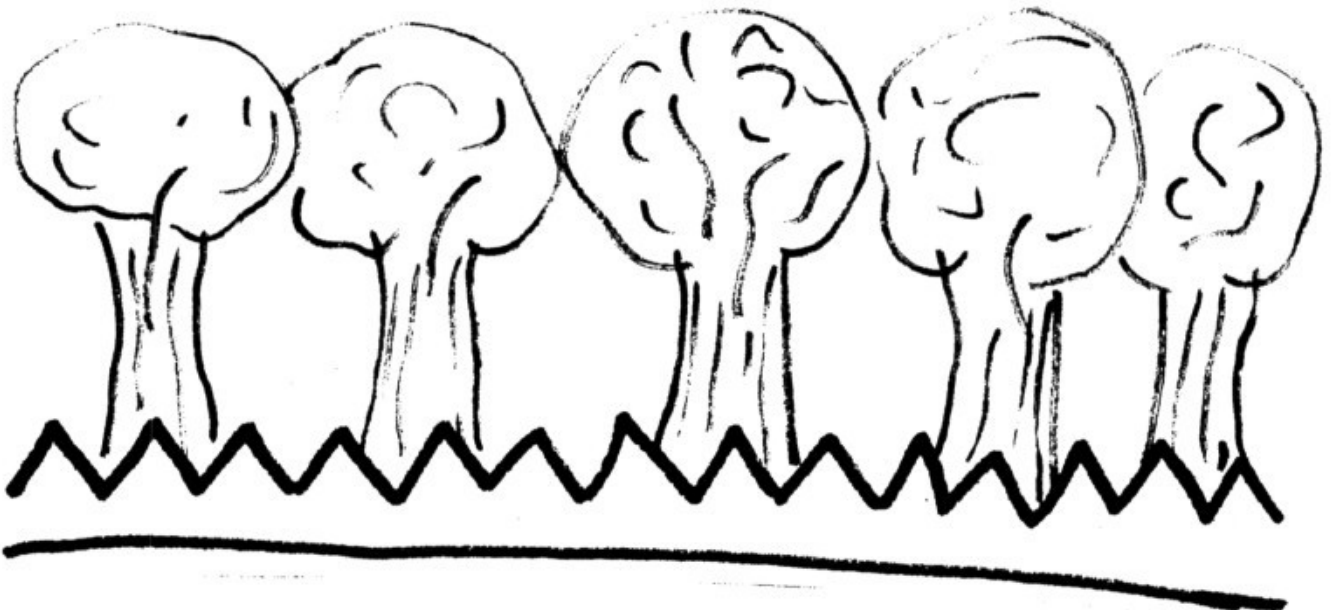

- Són escalons per fer caure els al.lots?

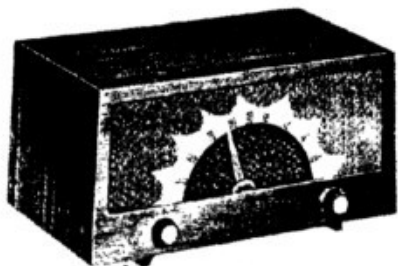
Pista 3a

- Ah! ja ho sé! És el que queda de 60 anys de vida.

CA

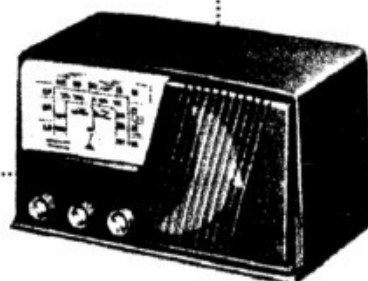

*el dissabte
12 d'octubre*

*vistau l'stand de
titoieta ràdio
a la fira d'algaïda*

*presentació de la nova
programació 96-97*

venda de productes de tr

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Magdalena Cerdà Oliver.
Va morir dia 29 d'agost als
83 anys.

Nicolau Cortés Segura.
Ens deixà dia 7 de setembre
a l'edat de 81 anys.

Catalina Mulet Sastre.
Morí dia 27 de setembre.
Tenia 84 anys.

Mariano Roca Verdera.
Va morir dia 28 de setem-
bre als 87 anys.

Francisca Trobat Capellà.
Ens deixà dia 28 de setem-
bre. Tenia 84 anys.

NAIXEMENTS

Laura Valent Rosselló, filla de Mariano i Maria
Magdalena. Va néixer dia 23 de setembre.

complement

c _ t _ l _ , j _ !

Les nostres plantes

el magraner

És el més trist i pobre de costums de l'any. Així introdueix el mes d'octubre **Joan Amades** a la seva obra *El Costumari Català*. Segueix dient que en el seu curs no hi cap festa assenyalada ni cap dia excepcional i remarcable. A Algaida tenim la fira. En el camp, però, hi ha dues dates d'excepcional importància dins el cicle agrari: s'acaben les veremes i comença la feina del llaurar.

Dos dies assenyalats: sant Francesc i sant Lluç. Ambdós relacionats amb dues fruites de la tardor, la magrana i la nespra. Les primeres es cullen després de sant Francesc, les segones després de sant Lluç.

Originari del Pròxim Orient i de l'Orient Mitjà, el magraner ja fou cultivat pels egipcis, a les tombes egípcies de 2 500 aC s'han trobat restes del seu fruit, i després els fenicis i els romans varen estendre el seu conreu per tota la mediterrània. Actualment es pot veure plantat com arbre fruiter o

també naturalitzat,

especialment al País Valencià.

El magraner (*Punica granatum*) és una de les dues espècies de la família de les punicàcies. És un arbret o arbust

dens, més o menys espinós. Caducifoli, perd les fulles a l'hivern; té les fulles oposades, lluent i sense pèls. Floreix al principi de l'estiu, al juny. Les seves flors són grosses i vistoses, la corol·la està formada per un nombre variable de pètals (5-7) de color vermell encès; els seus estams són vermells i les seves anteres grogues.

Durant l'estiu l'ovari ífer - tenen el periant situat al seu damunt - madura per donar, a la tardor, una magrana, fruit que no té altre paregut dins el regne vegetal que s'anomena balaüsta. És un fruit gros coronat amb el calze carnós, la seva envolta agafa un color que va del groc fins al vermellós, i està formada pel pericarp i per les parets del receptacle i ple d'infinites llavors prismàtiques, la seva coberta és molt sucosa de color vermell o rosat; es troben distribuïdes sobre diverses placentes, són els tels de color groc que l'envolten, cadascuna de les quals correspon a un carpel. Les llavors del magraner cultivat són molt dolces; les del arbust silvestre són molt agres i les magranes no són tan grosses. És un fruit sec que conté llavors carneses.

El magraner conté diversos alcaloides localitzats principalment a l'escorça de l'arrel i molt menys abundants a la tija i a les branques. També conté substàncies derivades del taní, altre temps s'usaven l'escorça i les pells del fruit per a curtir pells i, també, com a astringents. Els grams del fruit, a

part d'aigua, tenen glucosa, àcid cítric, àcid màlic i una gran quantitat de vitamina C. L'escorça de les arrels s'ha utilitzat com a tractament contra els cucs intestinals i també com a remei contra el cuc solitari. El **Dioscòrides** diu que la millor manera per expulsar el cuc solitari és macerar dins dos tassons d'aigua, durant vint-i-quatre hores dues o tres unces d'escorça seca; al següent dia s'encalenteix a foc lent i després es deixa bullir fins a reduir el líquid a la meitat. Aquesta preparació té un gust desagradable i s'ha de administrar ben fred quasi gelat. S'ha de pendre dues o tres vegades durant al matí i abans de menjar res. Després convé fer una purga amb oli de ricí.

Amb el suc de la magrana silvestre, agre, es prepara un xarop que s'utilitza per afeccions de la gargamella. El suc de la magrana és molt bo per a l'estómac i provoca l'orina.

Els pobles antics consideraven la magrana com a símbol de fertilitat i de fecundació. L'arbre era consagrat a la deessa Rimmel, a Síria, i a Grècia a Afrodita.

El magraner i les magranes es troben representades al **Cançoner Popular**. Per acabar una mostra:

M'agrada coir magranes
a un magraner petit.

Saps que és de dolç un confit
per un golós que en té ganes!

Jaume Jaume i Oliver

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

- Centre Coordinador -

Biblioteca Municipal d'Algaida

Unes paraules a mode de salutació

Passat l'estiu, les festes i les vacances, torna començar un nou curs de la Biblioteca Municipal. Ens treim el rovell, la saladina i les pereses i ens omplim de coratge per afrontar una tardor plena, plena de llibres. Durant els mesos d'estiu hem rebut tota una sèrie de novetats literàries, algunes de ben calentetes, que de segur que ens ajudaran a passar unes estones ben agradables; també hem de tornar a repetir, per si qualcú no ho sap encara, que comptam dins el Fons de la Biblioteca d'un bon nombre de CD, i Vídeos que esperen que qualcú els escolti o els miri.

La convidada està feta. Teniu una biblioteca per a tots vosaltres. De res no serveix tenir una gran sala plena de llibres si no hi ha lectors o lectores que els llegeixin. Ja sabeu on som: al Casal Pere Capellà (C/ des Cavallers, 22), esperant, els llibres i jo, la vostra visita.

El bibliotecari

NOVETATS

Us detallam, a continuació un resum de les novetats arribades recentment a aquesta Biblioteca.

LLIBRES

Alomar i Esteve, G. *Història de Muro*.
 Atxaga, Bernardo. *Esos cielos*.
 Binifar, Miquel. *La cuina dels ermitans*.
 Bonet, Blai. *Mister Evassió*.
 Celdrán, P. *Historia de las cosas*.
 Crichton, Michael. *Persecució sexual*.
 Eco, Umberto. *La isla del día de antes*.
 Gaarder Jostein. *El món de Sofía*.
 Gili i Ferer, Antoni. *Aportació al cançonner popular de Mallorca (II)*.
 Gómez, Aina. *L'Aigua com a recurs*.
 Grisham, Jonh. *La cambra de gas*.
 Grisham, Jonh. *Temps de matar*.
 Huguet, Damià. *Les fites netes*.
 Janer Manila, Gabriel. *La Mòpia*.
 Javna, Jonh. *50 cosas que los niños pueden hacer para reciclar*.
 King, Stephen. *Cementiri d'animals*.
 Llop, J. C. *Consulados fantasmas*.
 Mestre, P. *Matando dinosaurios con un tirachinas*.

Mesquida, G. *Excelsior o el temps escrit*.
 Pérez-Reverte, A. *La piel del tambor*.
 Pla, Joan. *La taca vermella*.
 Roca, Maria Mercè. *Secrets de família*.
 Santacana, Joan. *Arqueologia*.
 Vallbona, Benet, Marimon. *Rosa*.
 Vidal Ferrando, A. *El batec de les pedres*.

DISCS COMPACTES

Cucorba. *En Joan petit quan balla*.
 Eurythmics. *Greatest hits*.
 Horner, James. *Braveheart*.
 Mavericks, The. *Music for all occasions*.
 Música Nostra. *De dia i de nit*.
 Nyman, Michael. *Carrington*.
 Oasis. *(What's the story) morning glory?*.
 Penya, Tomeu. *Balades*.
 Pherrer, Raphel. *L'obra genial de Raphel Pherrer*.
 Sureda, Jaume. *Un cel més blau*.
 UC. *Entre el mar i el vent*.
 Verdi. *Requiem*.

VÍDEOS

Robin Hood, *princep dels lladres*.
 Flaix Ciències.
 Molt soroll per res.
 Imatges i sons a l'aigua.

La petita locomotora.
La España de Franco.

LA BIBLIOTECA EN NIFRES

Núm de volums: 8.130
 Núm. de vídeos: 84
 Número de discs compactes: 61
 Número total d'ítems: 8.275
 Núm de socis lectors: 206

COM FER-SE SOCI LECTOR

Els socis lectors tenen dret a poder-se dur llibres, discs compactes i vídeos en préstec durant quinze dies prorrogables. Per a ser soci lector n'hi ha prou amb dur dues fotografies i el carnet d'identitat

HORARI DE LA BIBLIOTECA

De dimarts a divendres, de 16'30 a 20'00 hores
 Dissabtes de 10'00 a 13'00 hores

**Consell Insular
de Mallorca**

PINA

CAMISETES: S'han fet camisetes per a les obres de l'església, que duen gravat un dibuix de la Plaça amb la façana de l'església fet per Rafel Perelló i al darrera du una glosa que diu: "Pina ja no és Pina / Pina és una ciutat / posaren l'electricitat / farinera i serreria / emperò avui en dia / quasi tot ha canviat / per això hem posat / d'uniforme una camisa / és preciosa i garrida / ja no hi ha roba més fina / dins ses tendes de Ciutat." Es venen a 1.200 ₧. També es venen bitllets per una rifa. Les obres previstes són reformar el campanar de la part nord i la façana principal.

CANVI DE CAPELLA: Ens deixa el Pare Jaume Monserrat, que se'n va a una parròquia de Barcelona, i ve el Pare Miquel Fornés, que està a Cura. Tots dos són franciscans. Donam la benvinguda a un i ens despedim de l'altre. Al Pare Monserrat se li entregà en nom del poble un regal el dia dels Sants Metges.

PI MORT: S'ha tallat un pi que s'havia mort a la Plaça; confiam que ben aviat en sembrin un altre per substituir-lo.

NUMERO DE LES CASES: S'han posat números nous a les cases dels carrers, amb ratjoles; al mateix temps s'han donat números als solars i s'han posat els correctes a les cases.

PUNT VERMELL: El cafè de Can Sastre és el nou punt vermell del Mallorca; a Pina hi ha 26 socis i els diumenges que juga aquí el Mallorca passa un autocar per recollir-los.

FESTA DEL MELÓ: En Rafel Pastor de Pina va guanyar el segon premi a la Festa del Meló de Vilafranca amb un meló que va pesar 13 quilos i 480 grams collit a la seva finca de So Na Móra Nou. I de resultes d'aquest premi el diari "Ultima Hora" li va fer una entrevista el passat diumenge 22 de setembre.

FESTA DE SANT COSME I DAMIÀ: El vespre abans hi hagué ball de saló i torrada, on per cert s'acabà tot el menjar, hi havia una gentada. El dia de la festa hi hagué missa solemne dita per 9 capellans, homenatge als majors i un petit refresc per a tothom. L'església estava de gom a gom; a part de les autoritats locals hi assistí la delegada del Govern Catalina Cirer.

EXPOSICIONS FOTOGRÀFIQUES: N'hi hagué dues: una d'en Jaume Coll de "Set-Art" a la rectoria on hi havia dues fotos panoràmiques de Pina i Sa Font i fotografies artístiques de gran nivell i qualitat; una d'elles, a escollir, la dóna per la rifa a benefici de les obres de l'església.

L'altra exposició es va fer al local social de Can Lluís, obra de Bernat Servera i Pere Oliver, que han continuat la labor dels dos anys anteriors de fer pels Sants Metges fotos d'un redol de Pina; havien fet Ses Moles i Sa Font i enguany han fet La Vall de Pina i els seus voltants, donant a conèixer d'aquesta manera lo nostre i cridant l'atenció sobre el patrimoni que tenim i que valdria la pena fer qualque cosa per conservar-lo. Des d'aquí la nostra admiració i el nostre suport per aquest treball d'investigació i recerca i per posar a l'abast de tothom i redescobrir aquest patrimoni que tenim un poc oblidat i que tal vegada sigui desconegut pels més joves. Enhorabona i endavant.

Seguidament vos reproduïm el text motiu d'aquesta exposició amb acompanyament gràfic.

XESC OLIVER

El lloc que avui coneixem amb el nom de "Baixos de Pina" antigament era anomenat "La Vall de Pina". Aquesta vall és una depressió envoltada de turons (ses Costes a l'oest, es Puig de Son Servera i Ses Moles al nord, es Puig de na Dolça, serra de Son Company i es Puig Moltó a l'est), on antigament, segons les fonts orals, hi havia zones de prat i aiguamolls en els quals hi creixia el canyet, els joncs, la bova i tota la vegetació pròpia dels llocs humits.

Per dins aquesta vall hi travessa una torrentera nodrida el gran part de les aigües superficials provinents del massís de Randa i dels voltants del pla de Montuiri; aquestes aigües circulen en direcció a la Badia d'Alcúdia.

Històricament s'han realitzat obres de dessecació i de drenatge per tal d'eliminar l'excés d'humitat de les terres grasses. Així s'han construït tota una sèrie de síquies, desviacions del llit del torrent i albellons per aconseguir aquest objectiu.

A l'altura del Puig Moltó es junten les síquies de son Company, Alcoraia, Castellitx, son Munar, son Cerdà i son Mesquida; a més, els recursos hídrics del torrent de Pina es veuen incrementats per les fonts situades als vessants dels turons dels voltants (font de Pina, fonteta de sa Casa Nova, fonteta de son barrera, font de son Perot, fonteta de son Miquelet, font des Puig Moltó, font de son Company, fonteta de son Corró de cas Cabrer i fonteta de Marina) i per les aigües recollides pels albellons de drenatge. Totes aquestes aportacions són les que nodreixen un aquífer que, dins la vall, es troba a molt poca fondària.

Aquest aquífer ha estat explotat tradicionalment i des de fa molts d'anys per la gent de Pina, en gran part a causa de la poca fondària a què es troba l'aigua (20 o 30 palms). L'accés a l'aquífer es feia a través de pous i sínies situades a les voreres del torrent. Tot el poble tenia el seu pou o sínia on feia el seu hort.

A mitjans de segle hi arribà a haver 59 sínies, 100 pous, 11 safarejos i 2 molins de vent. Fins als anys seixanta l'explotació es feia d'una manera tradicional a escala humana, racional, i l'aquífer resistia molt bé ja que aquesta explotació no trencava l'equilibri natural del cicle de l'aigua. Més tard les motobombes provocaren una sobreexplotació la qual cosa va provocar l'eixugament de molts de pous fets a mà.

Avui són pocs els hotolans que encara mantenen la seva explotació, ja només queden restes de sínies i pous ja que molts han estat tapats.

L'aigua del torrent i la de les fonts també servia per moure 3 molins d'aigua, dos dels quals es troben al torrent (molí de son Campà i molí d'Aigua i un altre molí dins l'hort de son Ribes, mogut amb l'aigua de la font de Pina).

Els molins del torrent molien gra sempre que el cabal del torrent era suficient. Quan l'aigua mancava empraven el sistema de bassades. Captaven l'aigua del torrent mitjançant parats i la desviaven per síquies, aprofitant l'energia hidràulica que es produïa en el desnivell.

El primer molí de son Campà és d'eix vertical, si bé, anteriorment, havia tengut una roda amb un eix horitzontal. Les dues moles conservades s'han emprat per moldre blat i ordi i fins i tot ciment. El molí d'Aigua, avui pràcticament destruït, era d'eix vertical amb una sola mola, que utilitzaven principalment per blat, però també per ordi. El desnivell és inferior al de son Campà, la qual cosa fa que la bassa sigui més grossa. Aquest darrer molí ja es troba dins Ruberts.

Aquests dos molis es troben enmig d'una exuberant vegetació: polls, oms, ullastres..., que eren també explotats pels seus propietaris. Els polls eren molt cercats per fer escales i bigues, els ullastres per fer forques de ventar a l'era i els oms per fer cubes de carro.

Les fonts que rajaven dels turons dels voltants de la Vall servien per abeurar el bestiar, pel consum humà i també pel reguiu.

La font del Puig Moltó amb la bassa que formava donava lloc a un prat en el qual s'hi semblava arròs.

Als voltants d'aquests comellars s'hi establiren els primers pobladors de la nostra illa i prova d'això en són les coves i les restes de poblats prehistòrics que hi ha.

COVES NATURALS: cova des Negret, cova des Pa, cova de s'Encletxa, cova de sa Columna, cova des Capellà, cova de sa Casa Nova, cova de son Mesquida, cova de son Servera, cova de son Campà i cova de can Quaranta.

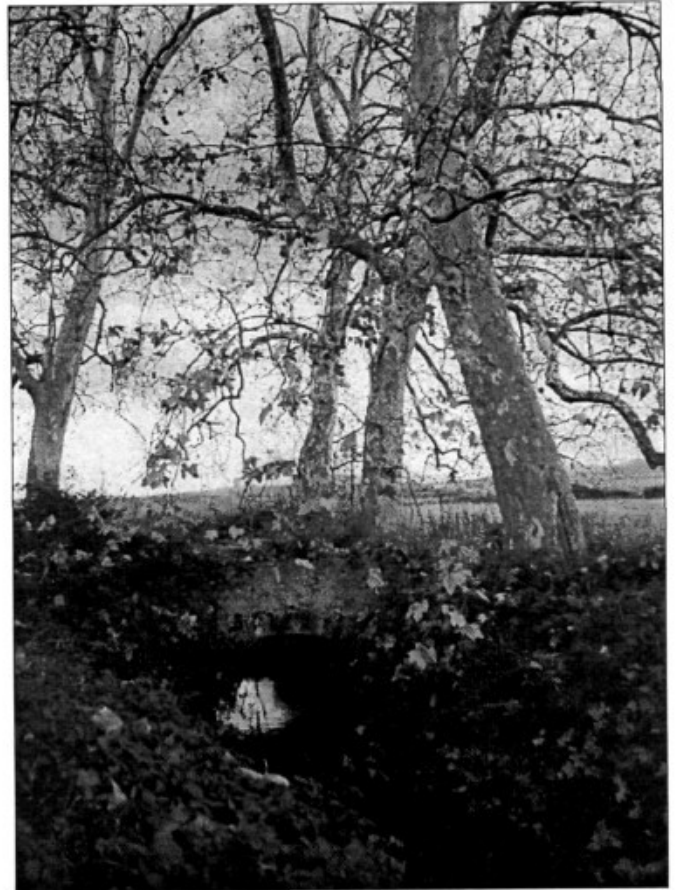
COVES ARTIFICIALS: coves de son Company.

POBLATS: sa Talaia de can Palem, ses Moles (can Xineta), ses Tanquetes (poblat emmurallat), ses Coves, can Montens (Pina), es Corralassos, pleta des Galliners de son Ribes, ses Oliveres (el més ben conservat), sa Casa Nova (davant les cases), son Barrera, son Miquelet, son Mesquida, es Puig Moltó, son Servera de son Barrera, puig de son Cervera.

Més tard, vora els poblats i envoltant la Vall, s'hi establiren les possessions i el mateix poble de Pina.

POSSESSIONS: can Palem (son Corró), son Ribes, son Bou, son Jaume Maig, sa Casa Nova, son Barrera, Rafal, son Perot, son Miquelet, can Xereno (cal Rei Bitzoc), son Mesquida, es Puig Moltó, son Company, son Serveret, son Servera, son Corró des Senyors, son Campà, son Monserrat.

Volem donar a conèixer aquest ric patrimoni que encara tenim en aquesta zona tan hermosa ja que creim que es troba en perill i volem que la gent s'adoni que s troba en perill si no es prenen una sèrie de mesures de protecció per aquest singular paisatge que tots tant estimam.

PLUVIOMETRE

El mes de setembre va començar amb pluges importants que suposaren 51 litres. Després es va estroncar, tornà a fer sol i una calor moderada que ha anat molt bé per a les vinyes. Els vinaters han pogut fer la verema en bones condicions i aquests dies de sol han millorat la verema, que enguany ha madurat no gaire bé per l'excés d'humitat. La quantitat de 51 litres és fins dia 29.

Tal com vos anunciàvem el mes passat, vos podem comunicar el total de pluges de l'any agrícola que, com sempre, ens ha facilitat l'apotecari Gabriel Martorell. El total ha estat de 577'2 litres, una quantitat una mica més alta que la mitjana i que ha tengut la particularitat d'estar molt repartida. Això ha produït la sensació de més pluja que la que realment hi ha hagut.

ESPORTS

FUTBOL

La plantilla del C. E. Algaida de 1ª Regional està formada per:

Toni Amengual
Manolo González
Antonio Martínez
Sion Moyà
Miquel Sastre
Toni Llaneras
Tia Vega
José de Dios
Mateu Capellà
Jaume Arrom
Toni Llabrés
Manolo Adamuz
Guillem Rosseló
Paco Barceló
Carlos Garcia
José Vicente Garcia
Carlos Palmero

Amb aquesta plantilla, sota les ordres de l'entrenador Pacheco, s'enfrontarà l'Algaida a la temporada 96-97. Com podeu comprovar, més de la meitat dels jugadors s'han canviat per diferents motius: retirar-se, canvi de club i d'altres causes particulars.

El passat mes de setembre començà la lliga i l'equip ha aconseguit els resultats següents:

S. Eugènia-Algaida 1-0
Algaida-Pla de na Tesa 3-0
S. Ponça-Algaida 4-2

És mal de fer una valoració d'aquests resultats amb un equip casi nou així com l'entrenador. Tot du el seu temps i haurérem d'esperar una mica per sebre amb quin equip comptam.

Futbol base

Els diferents equips del futbol base de l'Algaida comences les seves respectives lligues aquest mes de setembre.

Aquesta foto correspon encara a les festes de Sant Jaume: un grup de jovenets celebrant el triomf.

(Foto J. Balaguer)

Veterans

Els "vells" sí que han format un equipàs. Amb la incorporació dels jugadors que han acabat la seva aportació a l'equip de regional i d'altres fitxatges de fora s'ha fet un equip molt competitiu i que sens dubte donarà que xerrar en aquesta competició de futbol d'empreses.

L'equip d'en Toni Mudoy compta les actuacions per victòries i han guanyat els tres primers partits amb autoritat, de manera

que des de bon començament van primers del seu grup.
Vet Algaida-Consell 4-2
Llimona-Bingo-Algaida 0-3
V.Algaida- S.Diego Asc. 4-2

Tots els equips han canviat d'entrenador i ara s'estan posant a punt per començar la lliga.

La incògnita a hores d'ara són els nins de 10 i 11 anys, els alevins, que per qüestió de número és difícil que puguin formar equip. De totes formes, esperam que s'arregli.

JOAN TROBAT

Pàgina de l'Església

PARRÒQUIA SOLIDÀRIA D'ALGAIDA

"Ja coneixeu la generositat de Nostre Senyor Jesucrist: essent ric es va fer pobre per nosaltres, per enriquir-nos amb la seva pobresa"

TRIBUNA

L'església davant els signes del temps.

Una de les novetats del Concili Vaticà II, en el seu desig de diàleg entre la fe cristiana i el món contemporani, fou la incorporació, en el document de la constitució pastoral *Gaudium et Spes* n° 4, d'una expressió del Papa Joan XXIII: *interpretar els signes dels temps*.

Els signes dels temps vénen a ser aquells fenòmens que per la seva significació i freqüència caracteritzen una època determinada, i a través dels quals s'expressen les necessitats i les aspiracions de la humanitat.

La hipòtesi de fons, durant els treballs del Concili, era que els valors humans de la societat, les manifestacions de cada cultura i els avanços tecnològics són, en principi, o poden ser, manifestacions de l'acció de Déu, present i operant en la història. Però, evidentment, cal reconèixer, discernir i interpretar quins fenòmens són signes de l'acció de Déu i quins altres són conseqüència de l'ineludible pecat, inherent a la condició humana. Com a signes del nostre temps podem enumerar, entre molts altres possibles, els següents:

- La majoria d'edat del pensament secular, emancipat de la tutela religiosa després de molts anys de submissió.
- Una nova relació internacional, motivada per la rapidesa de les comunicacions.
- Una major sensibilitat ecològica.
- El reconeixement de la igualtat de drets entre la dona i l'home.

- Una major comprensió i respecte pels grups marginals -com són els discapacitats, els immigrants, els homosexuals... i altres-.

A nosaltres, Església de Mallorca, ens correspon esbrinar els signes dels temps que vivim avui i aquí a la nostra terra, per intentar interpretar-los a la llum de l'Evangeli. Aquest és un dels objectius i un repte al qual el Sínode de Mallorca haurà d'intentar donar una resposta.

SEBASTIÀ SALOM MAS

AGENDA

Dilluns, 30 de setembre.

- Curset Prematrimonial. A la parròquia de Sant Joan a les 21'30 hores.

Dimecres, 9 d'octubre.

- Inici del curs pastoral a la Zona IV i presentació de la segona ponència del Sínode titulada *Celebrar i viure la salvació de Jesucrist*. A la parròquia de la Mare de Déu dels Dolors de Manacor a les 20'30 hores.

Avis als feligresos.

- Els pròxims dies es lliurarà a tothom el full del calendari pastoral del curs 1996-1997 de les parròquies solidàries de Porreres, Montuïri, Sant Joan i Algaida.

Per a més informació dirigiu-vos al rector de la parròquia d'Algaida, Antoni Riutort.

INFORMÀTICA I TECNOLOGIA

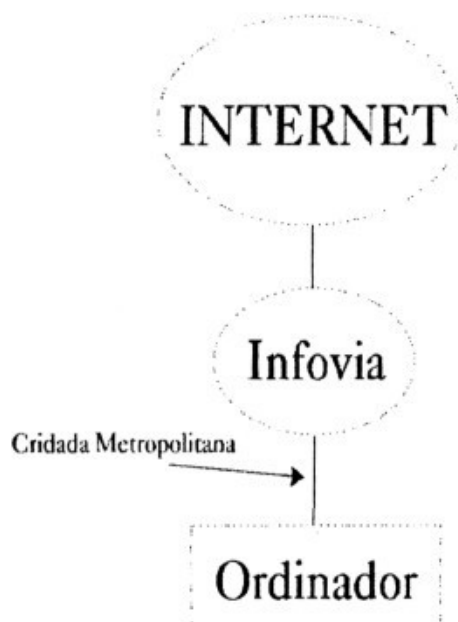
Infovia

Infovia és l'altra manera més utilitzada ara per ara per connectar-se a Internet. Això no vol dir que només serveixi per connectar-hi, però és per lo que és més utilitzada.

Infovia és una cosa parescuda a una xarxa espanyola, depèn de telefònica i dins ella s'hi troben moltes empreses. El seu funcionament és relativament paregut a Internet, les empreses ens donen informació, etc.

De les empreses que hi ha a aquesta xarxa, n'hi ha moltes que hi són per donar-nos connexió cap a Internet. El procediment és molt senzill, nosaltres connectam amb Infovia, dins ella entram dins el nostre proveïdor habitual de Internet, i aquest ens dona la connexió, i ja està, ens trobam dins Internet.

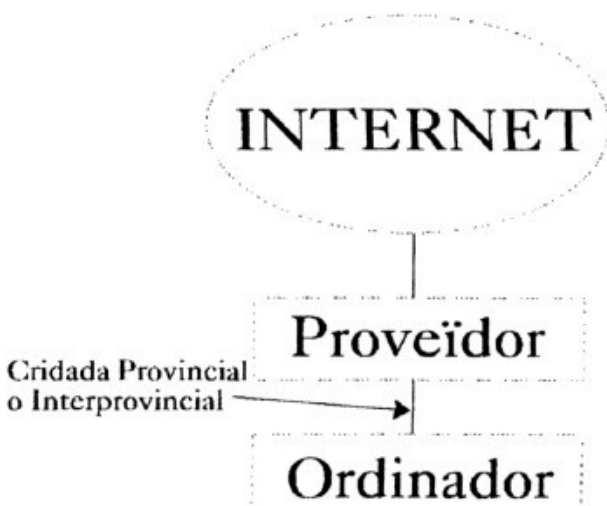
Accés a Internet amb Infovia

El seu principal avantatge és que a l'hora de conecar el nostre ordinador amb Infovia, no hem de menester fer una cridada que no sigui metropolitana, o sigui, que siguem allà on siguem, només hem de fer una cridada metropolitana per poder connectar. Això és una avantatge molt gran a l'hora de fer la connexió, ja que si el teu proveïdor de Internet no té node a Mallorca, o també en el cas de que no sigui metropolitana (Palma a Artà), les cridades per fer la connexió cap a Internet tindran un valor considerable després d'un hora connectat. Per això Telefònica, que és la que treu profit de que nosaltres ens connectem a Internet, ja fa uns anys va proposar fer una xarxa telemàtica d'empreses a les que es pogués accedir a elles pagant la tarifa mínima de telefònica, així que va crear Infovia.

El procediment per connectar-se és molt senzill, únicament cal marcar el 055, i el nostre ordinador ja entrara dins la xarxa i ens mostrarà la informació pertinent.

Accés a Internet

(UNA XERRADETA...acabament)

-Com era la feina a l'autoescola en aquells primers anys?

-Vaig muntar l'autoescola al mateix local on és ara, al carrer Anselm Turmeda. Els primers anys, com que no hi havia d'altra autoescola en tot el Pla, ensenyava a conduir a gent de Sant Joan, Montuïri, Santa Eugènia, Sineu, Sencelles...Sortia de bon matí, encara feia fosca, anava als pobles a fer classes, a 100 pessetes l'hora, molts de dies en feia més de 10. Dinava a la fonda del poble allà on era, llevant 5 minuts a l'alumne que acabava i altres 5 al que havia de començar. Quan arribava a casa, molts de dies ja feia fosca.

En aquell temps, a l'autoescola feia de tot. A més d'ensenyar la part pràctica i la teòrica, omplia i tramitava la documentació que es necessitava. Es pot dir que l'autoescola funcionava també com una gestoria.

-Han canviat molt les coses?

-El preu, sobretot. Al principi cobrava les hores a 100 pessetes, com t'he dit, ara les cobren a 2500. Jo crec que cada vegada s'ensenyava més i més bé. La quantitat de vehicles augmenta dia a dia i el conductor ha d'estar més preparat. Ara quasi ningú fa pràctiques a les pistes, tothom les fa directament a les vies públiques. Un temps això no era així; al revés, entre tots els alumnes que presentàvem a examinar-se es feia un sorteig per decidir qui anava a fer l'examen per dins Palma; la resta s'examinava a les pistes. La gent no estava preparada per circular per la ciutat. Record que vaig tenir tres alumnes de Sencelles, eren tres germans i un, després d'examinar-se, em va dir: "ara sí que me l'han feta bona. Jo havia estudiat *Quién pasa el primero*, i m'han demanat *Quién pasa el último*. Jo no he sabut com havia de respondre!"

-I els cotxes, també han canviat molt?

-Ja em diràs. Actualment jo circul amb un de gasoil que consumeix molt poc. A l'autoescola, el primer cotxe que vaig tenir va ser un Seat 600, en vaig arribar a esquinçar

devers sis. Llavors començarem a utilitzar el Seat 133, el 850 i el Simca 1000. I el darrer model amb què vaig fer feina va ser l'Opel Corsa. El cotxe, com més gros, més segur.

-Molts de pagesos d'Algaida han aconseguit el permís de conduir el tractor a través de la vostra autoescola?

-Sí, jo ensenyava la teòrica i ells, amb el seu tractor, feien les pràctiques a unes pistes que tenia a la carretera de Pina. Els enginyers venien a Algaida a fer l'examen, i després sempre acabàvem amb un dinar, rostièrem una porcelleta...Venien tots els enginyers!

-Amb els alumnes sempre solíeu pujar a Cura. Per què?

-Saps per què hi anàvem? Perquè si l'alumne, a l'hora d'examinar-se, feia una petita falta, jo podia dir a l'enginyer que aquella persona ja havia pujat a Cura conduint, i així l'examinador l'aprojava. Pujar a Cura era la meua garantia.

-Ara que estau jubilada, què és allò que vos agrada fer?

-Els matins estic per ca nostra, perquè sempre hi ha un poc de feina: anar a comprar, fer el menjar...Però els horabaixes vaig al local de la Tercera Edat, m'agrada molt jugar a truc. Molts de dies vaig a fer una volta per Darrera Ses Vinyes, i també vaig a gimnàstica. També m'agrada molt anar a ballar; els divendres anam a Algaida, els dissabtes a Santanyí i els diumenges a Campos.

Na Margalida no ha comptat mai la gent que ha après a conduir amb ella, però segur que es poden comptar a grapades. Això sí, recorda anècdotes, com per exemple la d'un picador de marès que li va arrabassar tres vegades el canvi de marxés.

Ah, ja no hi pensava, les solucions a les preguntes del principi, les podeu trobar al codi de circulació, me pareix.

BIEL SASTRE

UNA XERRADETA AMB...

na MARGALIDA SUREDA CABA

Vos heu demanat mai per què sempre tenen preferència els que surten de la dreta? O per què sempre hem de deixar els obstacles a l'esquerra? La solució al final de la Xerradeta, aquesta vegada amb na Margalida Sureda Caba, directora durant 30 anys de l'Autoescola Sureda. Caba, el seu segon llinatge, no és de per aquí, el seu origen és argentí.

-Vàreu néixer a l'Argentina?

-No, va ser mumare la que va néixer allà, i s'hi va casar amb un mallorquí. Després vengueren a Mallorca de viatge; durant la travessia, que durava 31 dies, en el vaixell, un fill va emmalaltir molt, i quan foren aquí, va morir. Després d'això, mumare no volgué tornar-hi mai. Ara fa cinc anys que jo i les meves germanes hi anàrem, més que res per conèixer els parents, cosins i cosines, sobretot, que encara hi tenim per allà.

-Què recordau de la vostra visita a l'Argentina?

-Una de les coses que més em va cridar l'atenció va ser que per allà la parcel·lació de les terres no es fa amb parets de pedra, com per aquí; allà utilitzen síquies d'aigua per marcar els límits de les finques. Estàrem un parell de dies a Bons Aires, on visitàrem la "Casa Rosada", la tomba de Perón...Quan tornàvem no vaig esser capaç de mirar enrera.

-Quin any va començar a funcionar l'autoescola?

-Va ser l'any 60. Quan la vaig muntar, molta gent em demanava si no en tenia prou amb el que guanyava el meu home, que aleshores era el propietari d'una màquina de trencar ametlles i d'una altra d'estructurar garroves. Però jo tenia ganes de lluita, volia anar a més.

-Quina va ser la reacció del vostre home i de la gent que vos envoltava?

-Preciosa. Tothom em va animar. No m'han fet travetes i jo no n'he fetes a ningú. Si tu no fas mal, no t'agrada que te'n facin. Sempre he trobat les portes obertes pertot. Vaig esser la primera dona directora d'una autoescola de tota Espanya. I vaig esser l'única durant vuit anys. Els homes em tractaven com si fos un d'ells. Ja ho veus, ara cada horabaixa juc a truc amb 11 homes, i som l'única dona de la rotlada. El sexe és una cosa que jo no mir, sempre que et comportis així com toca. Record que mumare sempre ens deia: "La mujer es como el cristal, cuando está roto no tiene remedio".

(Segueix a la pàgina anterior)